

1984

—
inno-
vant

export

2002

1984

—
inno-
vant

export

2002

Publicació en motiu de l'exposició, *Expoart, innovant 1984-2002*

produïda i organitzada per la Fundació Fita · Servei Casa de Cultura de la Diputació de Girona
del 28 d'octubre de 2025 al 3 de gener de 2026

Textos

Jordi Camps i Vicente

Pep Radresa i Fonts

Carme Ors Puig i Kim Bover Busquet

Aniol Costa-Pau Bover

Rosa Gil i Vilà

Ignasi Esteve i Bosch

Jordi Bosch Lleó, *Barraca*

Glòria Ortega Arimany

Documentació i catalogació

Anastàsia Gnezdilova · Nuri Aldeguer Corominas

Correcció

MultiSignes

Fotografies

Rafel Bosch

Disseny i maquetació

Roser Bover Busquet

Foto coberta: Jordi Bosch, *Barraca*.

Àngela Rodeja, Marzo-Mart, Alain Blasco, Ton Salvó i Jordi Bosch, a Arco 86

Impressió

Impremta Pagès

© de l'edició: Fundació Fita

© dels textos: els autors

© de les fotografies: els autors

ISBN: AE-2025-250166118

Dipòsit Legal: GI 1830-2025

Exposició, *Expoart, innovant 1984-2002*

Sala temporal de la Casa de Cultura de Girona

Del 28 d'octubre de 2025 al 3 de gener de 2026

Organització

Fundació Fita · Servei Casa de Cultura de la Diputació de Girona

Comissariat

Carme Ors Puig · Kim Bover Busquet

Coordinació

Mònica Aymerich Martínez · Albert Johé Martí · Casa de Cultura

Carme Ors Puig · Kim Bover Busquet · Fundació Fita

Documentació i selecció de les obres

Nuri Aldeguer Corominas

Documentació i arxiu

Anastàsia Gnezdilova

Restauració

Isadora Willson Gazmuri

Fotografies

Rafel Bosch

Disseny

Roser Bover Busquet

Muntatge

Miquel Ribot Puigdemont · Dani Molina · Albert Rabassó

Vinils

David Llucià, Vidcus

Comunicació

Gemma Ollé Rubio · Lluís Freixas Mascort

Administració

Sara Collgrós Romero · Carles Tulsà Vert

ÍNDEX

Jordi Camps i Vicente, Diputat de Cultura de la Diputació de Girona • 13

Pep Radresa i Fonts, Secretari de la Fundació Fita • 15

Carme Ors Puig i Kim Bover Busquet, Comissaris • 16

Aniol Costa-Pau Bover, Periodista

Àngela Rodeja, una vida entre quadres • 18

Rosa Gil i Vilà, Periodista

Àngela Rodeja, la Rodeja • 34

Ignasi Esteve i Bosch, Artista

La galeria de l'Àngela Rodeja • 54

Jordi Bosch Lleó, *Barraca*, Artista

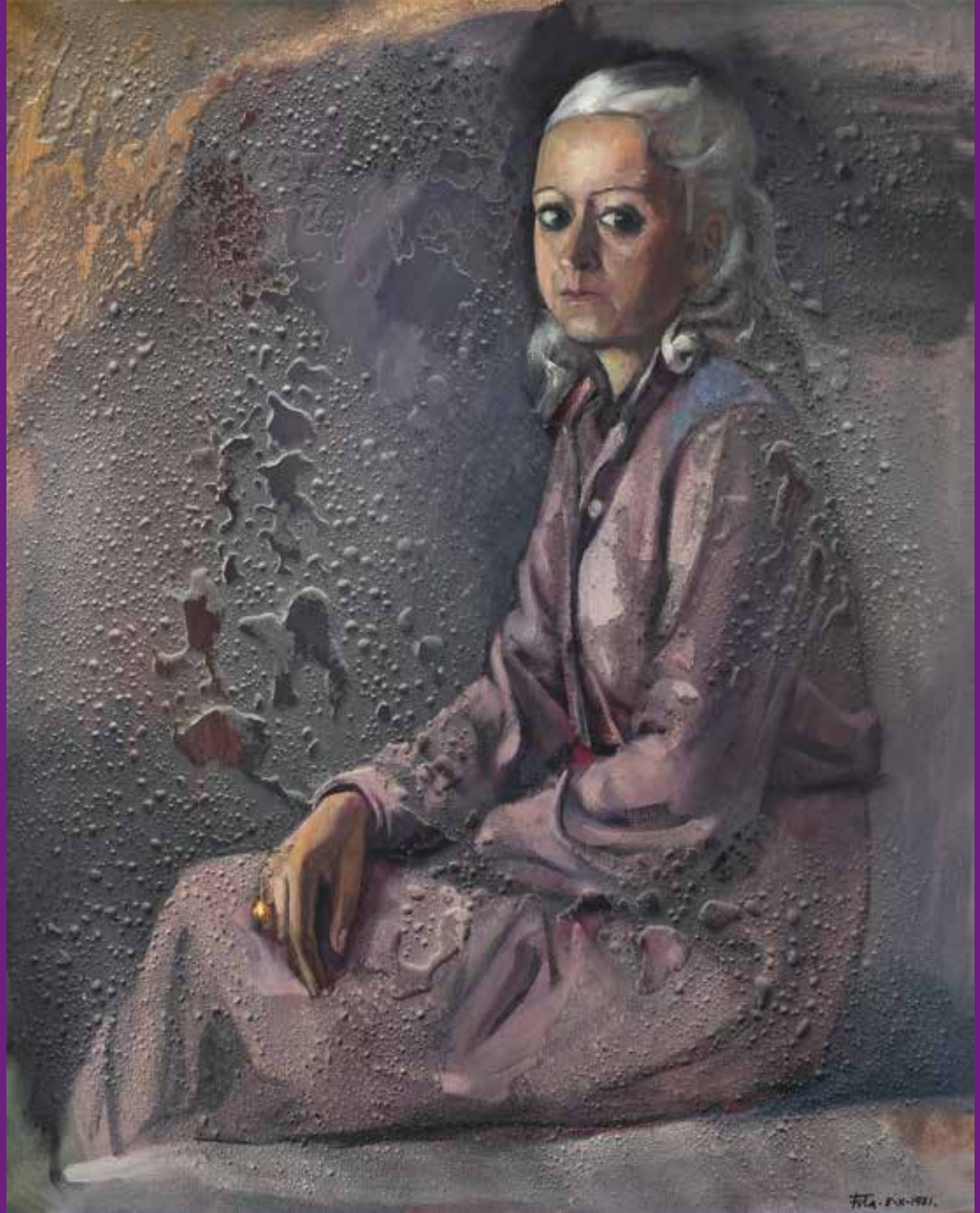
Expoart • 62

Glòria Ortega Arimany, Artista

Camí compartit • 66

Expoart 1984-2002, innovant. Catalogació • 70

Artistes d'Expoart 1984-2002 • 77

Jordi Camps i Vicente

Diputat de Cultura
de la Diputació de Girona

L'exposició «Expoart 1984-2002, innovant» és un recorregut pel fons d'art de la Galeria Expoart, un espai clau per a la promoció de l'art emergent a Catalunya durant gairebé dues dècades. Fundada i dirigida per Àngela Rodeja, la galeria es va establir primer a Girona i més tard a Barcelona, i va esdevenir un punt de referència per a artistes joves i innovadors.

Durant divuit anys Expoart va apostar fermament per talents del territori que, en aquell moment, encara començaven el seu camí artístic. Aquesta aposta va permetre impulsar una generació d'artistes que avui són reconeguts i valorats dins del panorama artístic català i de més enllà.

El llegat artístic d'aquests anys va prendre forma l'any 2000 amb la creació de la Fundació Fita, una institució que avui vetlla per preservar i difondre tant l'obra com el pensament de l'artista, alhora que continua donant suport a nous creadors del territori. Des de llavors, la Diputació de Girona col·labora estretament amb la fundació, reafirmant el compromís comú amb la cultura i l'art, i treballant per preservar i donar continuïtat a aquest valuós patrimoni.

La Diputació de Girona promou activament l'art i la cultura a través de programes de suport a artistes emergents, la conservació del patrimoni artístic, la promoció d'exposicions i la difusió del treball dels creadors locals. Aquest compromís és una mostra clara de la voluntat d'enfortir la identitat cultural del territori i de fomentar la creativitat com a motor de desenvolupament social i econòmic.

La selecció d'obres que conforma aquesta exposició reflecteix l'esperit innovador i la visió compromesa de la galeria, que va ser un espai d'oxigen i de suport per a creacions que trencaven amb els esquemes establerts. Expoart es va convertir en un testimoni viu de la vitalitat cultural i artística de la Catalunya dels anys vuitanta i noranta, que encara avui ressona en la trajectòria dels artistes i en la memòria col·lectiva.

A l'exposició, hi trobarem un centenar d'obres d'artistes del territori que reflecteixen la riquesa, la diversitat i la vitalitat d'una generació que va renovar l'escena artística catalana. Aquest recull no només és un homenatge a la trajectòria de la Galeria Expoart, sinó també un testimoni viu del compromís per la cultura i la creativitat que segueix inspirant-nos avui.

Pep Radresa i Fonts

Secretari de
la Fundació Fita

La galeria Expoart la va crear l'any 1984 l'Àngela Rodeja, artista de tapissos i activista cultural, juntament amb en Joan Paredes, amb un doble objectiu. En primer lloc, fer conèixer i donar sortida a l'obra de Domènec Fita, creador infatigable de treballs i experiments artístics variats, de tota mena. En segon lloc, impulsar i difondre l'obra dels joves artistes del territori, treballant tothora per a la seva internacionalització.

Inicialment, l'àmbit d'actuació van ser les comarques de Girona. Entre els anys 1990 i 1998 també va tenir presència a Barcelona, amb dues sales, en associació amb una altra persona. Per raons diverses, a més de l'esgotament d'anar i venir entre Barcelona i Girona, l'experiència es va cancel·lar.

Cal tenir en compte que, mentrestant, l'Àngela continuava fent tapissos.

A suggeriment de Daniel Giralt-Miracle es va fer present a la fira ARCO de Madrid i també va participar a la Fira Internacional de Niça, llocs on donava a conèixer els joves artistes del territori esmentats a l'inici. En l'àmbit local, podien comptar amb el suport i la col·laboració de l'Àngela a través de la galeria Expoart.

L'any 2000 es va constituir la Fundació Fita, que d'alguna manera agafava el testimoni de la feina feta a Expoart difonent l'obra de Fita i donant a conèixer nous artistes emergents.

Amb aquesta coincidència d'objectius, l'any 2002 es va cloure l'etapa de la galeria Expoart i en va agafar el relleu la Fundació Fita.

El balanç de la feina feta el podem veure en l'exposició «Expoart 1984-2002, innovant» a través d'un centenar llarg d'obres d'artistes del territori que s'han guanyat merescudament una excel·lent reputació i que van comptar amb la complicitat i la col·laboració de la galeria Expoart, de l'Àngela Rodeja.

Una dona creadora en la maduresa

**Carme Ors Puig
i Kim Bover Busquet**

Comissaris

Aquesta exposició té com a objectiu explicar la trajectòria artística i cultural de la Galeria Expoart i l'Àngela Rodeja, galerista i dona emprenedora que va donar un nou impuls al món de l'art català a finals del segle XX. Sens dubte una figura mereixedora d'honor i reconeixement per la seva tasca com a activista cultural a Girona, entre els anys vuitanta i els 2000.

La Galeria Expoart va començar com una plataforma autogestionada per difondre l'obra de Domènec Fita, però, de seguida, es va obrir també a altres creadors, molts d'ells joves que, Rodeja, amb un criteri sòlid i propi, escollia a consciència per tal de donar-los a conèixer. El seu fons d'art consta de més de 163 peces, de les quals n'hem escollit les més representatives artísticament del conjunt de 86 d'artistes.

L'exposició aplega obra pictòrica, escultòrica i també un resum de documentació gràfica de les activitats de la galeria, que actuava com a avantguarda cultural. Va ser un aparador i, alhora, una proclama del procés de desconstrucció que va viure la creativitat artística durant la segona meitat del segle XX. A més a més, aprofitem l'avinentesa per mostrar la primera etapa artística de l'Àngela Rodeja, la d'artista de tapissos, un primer pas per connectar i fer créixer una carrera sòlida i compromesa.

Paral·lelament a l'activitat expositiva i les visites guiades programades s'ha preparat aquesta publicació que teniu a les mans. Els artistes i companys que hi

participen destaquen la trajectòria històrico-artística de l'espai que l'Àngela va crear, i emfasitzen la cura (l'Àngela va ser sobretot curadora d'artistes), el rigor professional i la fidelitat als amics, alhora que una paciència infinita en formar les seves assistents (Marta Pol Rigau, Natàlia Romagós i Planas i Carme Ors Puig). Finalment, posen de relleu la voluntat internacionalitzadora que va tenir sempre.

Per poder dur a terme aquesta activitat en tan poc temps, la Fundació Fita, en col·laboració amb la Casa de Cultura de Girona, ha reunit un equip de treball que, amb tenacitat, voluntat i abnegació, ha dedicat tot el temps de què disposaven a fer possible el que us presentem. Fem doncs un reconeixement a la Nuri Aldeguer Corominas, que ha recollit i seleccionat l'obra del fons d'art; a l'Anastasia Gnezdilova, que ha recopilat informació de la història d'Expoart; a la Isadora Willson Gazmuri, que s'ha dedicat a la restauració de les obres; a la Roser Bover Busquet, que ha tingut cura del disseny i de la publicació que recull articles d'opinió dels artistes Jordi Bosch Lleó, *Barraca*, Ignasi Esteve i Bosch i Glòria Ortega Arimany i dels periodistes culturals Rosa Gil i Vilà i Aniol Costa-Pau Bover; a Transports Corcoy, i a tots els artistes que hi han participat. Tot plegat sota la tutela dels agents de la CCG Mònica Aymerich Martínez i Albert Johé Martí, amb la col·laboració en el muntatge d'en Miquel Ribot Puigdemont i en Daniel Molina.

Àngela Rodeja, una vida entre quadres

Aniol Costa-Pau Bover
Periodista

Àngela Rodeja (Olot, 1931) va ser una figura clau en la dinamització cultural de Girona i Barcelona entre els anys vuitanta i noranta. Com a galerista al capdavant d'Expoart, del 1984 fins al 2002, va saber conjugar la presentació de creadors joves amb artistes ja consolidats, i va oferir un espai obert a totes les disciplines en les seves galeries. Companya de vida inseparable de Domènec Fita des que es van casar, el 1958, fins a la mort de l'artista, el 2020, la seva visió del món de l'art anava més enllà de la simple activitat comercial: buscava generar un punt de trobada per als creadors i el públic, amb xerrades, conferències i activitats paral·leles que convertien les seves galeries en espais de reflexió i divulgació, sempre amb la difusió i la promoció de les noves generacions de creadors com a bandera.

Va ser una dona pionera en el món de l'exhibició artística i va excel·lir en la seva feina amb una clara vocació internacional, ja que va portar artistes gironins i catalans a fires com ARCO de Madrid o Art Expo de Montreal, on va establir contactes amb galeries estrangeres que van permetre intercanvis i projectes més enllà de l'àmbit local. D'aquesta manera, va aconseguir que Girona, aleshores lluny dels focus de l'art contemporani, es projectés com un centre cultural capaç de dialogar amb l'avantguarda europea, sense perdre arrelament amb el seu propi planter de creadors locals, molts dels quals sorgits de l'escola de Domènec Fita.

Foto de Joaquim Puigvert, 1968

Fita i Rodeja, binomi d'un matrimoni entregat a l'art

Certament la figura d'Àngela Rodeja no es pot entendre sense Domènec Fita. Però Fita tampoc es pot entendre sense Àngela Rodeja. L'artista gironí, que va quedar paraplègic després del seu accident pintant el baptisteri de l'església Betlem de Barcelona l'any 1953, requeria de cura i atenció per funcionar. I Rodeja va estar sempre al seu costat, fidel i entregada en tot moment. Realment va dedicar la vida a acompanyar-lo, però mai sense supeditar-s'hi ni perdre la seva autonomia, la seva personalitat o la veu pròpia. Lluny de la categoria simplificadora de ser *dona de*, Rodeja va ser capaç de construir una trajectòria personal com a galerista i gestora cultural, de manera paral·lela i alhora complementària a la vida del mestre Fita.

Junts formaven un binomi equilibrat i recíproc entre dos mons que es complementaven i es retroalimentaven mútuament. Ell tenia el talent i la mà trencada per crear tota mena d'obres d'art; ella, la visió i la intel·ligència per donar a cada peça la projecció que es mereixia. Fita va introduir Rodeja al món de l'art, però Rodeja,

El Punt Avui, 19 de maig de 1984

gràcies al seu esperit emprenedor, també va ajudar l'artista a fer-se un nom arreu.

Fita era feliç treballant al taller i experimentant amb tècniques, estils i materials diversos. En canvi, tots els processos i relacions aliens al procés creatiu, com contactar amb galeristes i marxants d'art per organitzar exposicions o negociar tractes comercials, l'importaven. És per això que Rodeja, conscient que l'obra del seu marit mereixia veure la llum, va saber ocupar aquest rol de difusora i va donar una sortida a l'obra de Fita, preservant-ne sempre la llibertat i l'autenticitat. Als anys cinquanta i seixanta, l'artista gironí era molt reconegut dins de l'àmbit de l'art sacre, després de treballar per diferents encàrrecs episcopals. Ara bé, fora del

Un moment de l'acte inaugural.

Ahir a Girona

Fita inaugura Expoart Montjuïc

GIRONA (De la nostra Redacció) Amb l'exposició d'una sèrie de quadres sobre «Girona», l'artista Domènec Fita va inaugurar ahir «Expoart Montjuïc»: «una sala d'exposició que —segons les seves paraules—, té una finalitat de tipus comercial, perquè, naturalment, per subsistir es necessita aquest mitjà, però per sobre de tot té la intenció de poder regular, d'una manera més controlada, tot el que pugui ser creativitat i aportació artística».

Situat al Carrer Abat Esteve de Montjuïc «Expoart» es constitueix en sala d'exposicions permanent de l'obra de Fita, alhora que intentarà la «promoció i llançament de nous valors», segons declarava el mateix Domènec Fita a Punt Diari: «Els artistes joves moltes vegades no te-

nen el mitjà per donar-se a conèixer. Pensa que les sales d'exposicions, en general, tendeixen més a agafar els vells ja consagrats perquè són valors segurs, que no pas els joves, que són valors encara per fer. La idea d'Expoart és la d'agafar-ho tot, més aviat pensant en gent d'aquí, joves». Segons la declaració de principis de la nova sala «Expoart vol fer assequible l'obra artística a tothom que sigui sensible». La Sala restarà oberta diàriament de 2/4 de 7 a 2/4 de 9 del vespre i, per a l'adquisició d'obres, «s'ha establert un sistema d'abonat que amb el pagament d'una quota mensual voluntària a partir de 3.000 ptes, permet accedir a l'obra dels artistes».

cercle eclesial, encara no tenia prou repercussió i, sens dubte, en aquest salt de Fita a la palestra nacional d'artistes pagans, Rodeja va jugar un paper fonamental.

La vocació de difondre l'obra de Fita i alhora mantenir-la independent dels interessos comercials va portar el matrimoni, el 1984, a crear una galeria pròpia. Va ser la primera seu d'Expoart, creada en una sala annexa a la seva casa familiar de Montjuïc. El projecte va començar com una plataforma autogestionada per difondre l'obra de Fita, però, de

Diari de Girona,
15 d'octubre de 1988

Tharrats presentà el seu «Mosaic de gironins».- Ahir es va inaugurar a la galeria gironina Expoart una mostra que, sota el títol genèric de «Mosaic de gironins», presenta un conjunt de retrats de gironins il·lustres, amb preferència corresponents a la vida cultural d'aquest segle. El pintor Joan Josep Tharrats ret homenatge a gent com Josep Aguilera, Salvador Albert, Prudenci Bertrana, Jaume Busquets, Víctor Català, Laureà Dalmau, Adolf Fargnoli, Josep Grahir, Rafael Masó, Xavier Montsalvatge, Miquel de Palol, Carles Rahola, Frederic Rahola, Joaquim Ruyra, Miquel Santaló i Josep Tharrats, entre altres. (Foto CARLOS SANS).

seguida, es va obrir també a altres creadors, molts d'ells joves que Rodeja, amb un criteri sòlid i propi, escollia a consciència per tal de donar-los a conèixer.

Tot i emprendre aquest camí, Rodeja, però, no tenia cap mena de formació relacionada amb història de l'art o belles arts. De fet, era infermera de formació i, de jove, va exercir molts anys en una clínica de Mataró. Va conèixer Fita a l'hospital, arran de l'accident que ell va patir el 1953 i que el va tenir

· 53

tres anys ingressat a la Clínica Sant Josep de Barcelona. A partir d'aquell moment van començar a escriure's cartes, es van conèixer i finalment es van casar el 1958. Ja instal·lats a Girona –primer a Sarrià de Ter, llavors a Montjuïc–, ella va obtenir una plaça per treballar a Telefónica, fins que, seduïda pel món artístic, va deixar les trucades per dedicar-se plenament al món de l'art, coincidint amb l'obertura d'Expoart Montjuïc.

Per tant, tot el que Rodeja va posar en pràctica com a galerista va aprendre-ho de manera autodi-dàctica: vivint al costat de Fita¹, va desenvolupar un interès i un gust propi per detectar formes, estils i creadors amb personalitat i talent. La galerista no

-3

tenia estudis acadèmics, però sí que disposava de la curiositat i la ment oberta per, en viure envoltada d'obres d'art, amaran-se de tanta creativitat i formar un ull clínic per avaluar i valorar el talent de cada artista. La seva sensibilitat i inquietud feia que la relació amb ella esdevingués un estímul i una sinergia molt enriquidora per a tots els artistes que van passar per Expoart, però també per a joves historiadors i historiadores de l'art que, acabats de sortir de la facultat, donaven un cop de mà fent inventaris o organitzant exposicions. Tots ells, passats els anys, reconeixen com l'esperit audaç i atent de Rodeja va estimular-los en moments decisius de les seves carreres.

Expoart, una galeria amb expansió: de Girona a Barcelona

La galeria Expoart Montjuïc es va inaugurar el 18 de maig del 1984 al carrer Abat Escarré número 8, sota la direcció de Domènec Fita i Joan Paredes. Fins al 1987, la galeria va acollir mostres de pintura, escultura, ceràmica, tapís i altres disciplines en nombroses exposicions individuals i col·lectives, així com conferències, concursos i presentacions. Entre

Ahí, la **Galeria Expoart** fou l'escenari d'un debat sobre l'evolució que ha tingut el premi internacional de Dibuix Joan Miró, del qual ara s'exposen algunes obres a Girona. Foto: Ulladó.

En complir 25 anys

El premi Miró porta a Girona dibuixos d'arreu

GIRONA (De la nostra Redacció). — Una de les darreres exposicions que es fan sobre les obres presentades al vint-i-cinquè **premi internacional de Dibuix Joan Miró** es troba exposada, fins al dia vint-i-dos de gener, a la **galeria Expoart de Girona**. Amb motiu d'aquest vint-i-cinquè aniversari, vuit artistes participaren ahir en un debat sobre el premi Joan Miró. L'any 1989 aquest premi podria evolucionar cap a una trienal a la qual s'afegirien activitats complementàries, segons informaren ahir els participants en el debat.

Francesc Miralles, Joan Claret, Narcís Comadira, Jaume Fàbregas, Xavier Bultena, Joan Francisc Martínez, Lluís Bosch i Emilia Xargal commemoraren ahir, a la galeria Expoart, els vint-i-cinc anys de la creació del premi Internacional de Dibuix Joan Miró, recordant els inicis d'aquest premi.

Entre els participants al debat es trobava el primer guanyador del premi, Joan Claret, i el darrer guardonat, un jove barceloní de vint-i-quatre anys, Joan Francisc Martínez.

Tendències internacionals

Tots els assistents, tant els artistes participants com els mem-

bres de la Fundació Joan Miró, coincidiren a destacar el premi com una possibilitat de veure a Barcelona —i ara a Girona— les diferents tendències i tècniques que hi ha en el dibuix artístic del món. El premi comptà enguany amb nou-cents artistes participants, dels quals només quedaren seleccionades poc més de tres-cents obres.

El premi de dibuix Joan Miró fou creat l'any 1961 pel Cercle d'Art d'Avui, que marcà com a característica l'obligatorietat que les obres fossin dibuixos no figuratius en blanc i negre, amb la qual cosa es decantà la participació cap a l'abstracte.

Ahí, a Expoart, es féu un repàs de l'evolució que ha tingut el premi —l'any 61 ja era internacional—, en el qual ara es poden presentar dibuixos de qualsevol

tendència. Això, però, provocà encara un ampli debat sobre el que diferencia el dibuix i la pintura.

L'exposició d'aquest vint-i-cinquè premi internacional de Dibuix Joan Miró inclou una mostra de cinquanta obres del total que hi participava. Hi ha dibuixos d'artistes de Polònia, Txecoslovàquia, Itàlia, Gran Bretanya, el Japó, França, Iugoslàvia, el Brasil, Mèxic, la República Federal d'Alemanya, Cuba i Taiwan. A més, la participació també arribà a ciutats d'arreu de l'Estat.

En crear-se la Fundació Joan Miró, el premi deixà de ser organitzat pel Cercle d'Art d'Avui, i ara és la Fundació, segons s'informà ahir, la que planteja la possibilitat d'introduir alguna canvia en el premi. Així, ahir s'informà d'un estudi que està fent la fundació per convertir en una trienal l'actual premi, mantenint-ne, però, la convocatòria anual. Si es dóna a terme el projecte, entraria en vigor l'any 1989. Els artistes que han participat en altres edicions, però, s'estimarien més mantenir l'exposició anual, pel seu caire d'independència artística.

El Punt Avui, 10 de gener de 1987

Coberta de la publicació del XXV Premi Internacional de Joan Miró, gener 1987

els artistes destacats que hi van exposar sobresurten noms com Joan Josep Tharrats, Assumpció Mateu, Narcís Comadira, Xicu Cabanyes, Ignasi Esteve, Barraca, Esther Boix i Romà Vallès —avui tots ells reconeguts, però aleshores encara artistes emergents. A banda d'aquests, lògicament, el més recurrent va ser el mateix Fita, amb propostes com ara una sèrie de quadres inspirats en composicions musicals de folk, obres sobre la ciutat de Girona o els dibuixos per al llibre *Pedra sobre pedra* de Narcís-Jordi Aragó.

Un altre esdeveniment rellevant de la galeria de Montjuïc va ser l'exposició del vint-i-cinquè premi internacional de Dibuix Joan Miró, el gener del 1987, que va portar per primera vegada a la capital gironina una cinquantena d'obres d'artistes d'arreu d'Europa, que concursaven al certamen organitzat per la fundació del pintor barceloní. La mateixa Fundació Miró va reconèixer la tasca d'Expoart amb una medalla commemorativa arran d'aquesta exposició.

“Tenir una galeria era molt bonic, venia molts quadres i coneixia un munt d'artistes. Els anava a

· 16

· 20

· 60

“Sempre m’ha preocupat molt que la gent jove, la qual sol estar interessada per l’art, no pugui adquirir art per qüestions econòmiques”

veure per decidir si valien la pena o no. Per mi va ser una joia poder-me dedicar a aquest món. En Fita tenia molts amics i això em va ajudar molt”, explica avui Àngela Rodeja, als seus 94 anys, encara perfectament lúcida i enyoradissa d’aquells temps feliços d’Expoart.

Fruit de la bona acollida de la galeria de Montjuïc entre artistes i amants de l’art, Rodeja i Fita van decidir obrir, el desembre del 1987, una nova seu d’Expoart al carrer Hortes, 22, de Girona, que esdevindria la base central de l’activitat de Rodeja durant catorze anys. L’espai estava concebut amb una doble funció: a la planta baixa s’hi programaven exposicions temporals d’artistes

emergents i consagrats, mentre que la planta superior acollia el fons permanent amb obres d’autors recurrents com Esther Boix, August Puig, Romà Vallès, Pau Baena, Domènec Fita o Ignasi Esteve. A més, la seu de Montjuïc es mantenia activa com a magatzem i fons d’art de tots aquests artistes amb qui Rodeja mantenia una relació més estreta.

La galerista disposava d’una important col·lecció de peces artístiques en propietat, ja que funcionava per intercanvi: Rodeja no cobrava lloguer als artistes, sinó que, a canvi d’exposar-los, es quedava una obra triada per ella mateixa, amb la qual cosa, amb el temps, va conformar un fons personal de

Cinco Días, 4 d'agost de 1986

Artes Ocio

PINTURA

Cuatro catalanes en Art/Expo, de Montreal

BARRACA, Bea, Fita y Lluís Vilà han mostrado la realidad plástica de la Cataluña de hoy.

En el Salón Internacional del Galerías d'Art, de Montreal, Canadá, que ahora cierra sus puertas, la sala Exposit de Girona, que dirige Àngela Rodeja, ha presentado una panorámica del quehacer catalán con obra reciente de cuatro artistas: cuatro traductores que pertenecen a distintas generaciones, formación y ambientes, pero que, cada cual a su aire, plasma la atmósfera de los ochenta desde sus respectivas circunstancias. Es, pues, una visión representativa que abre y entabla el diálogo para que el estudioso, el coleccionista o el público interesado conozca las raíces de un patrimonio y los brotes de las últimas ramas de nuestro frondoso árbol cultural, lenguaje plástico en este caso.

Barraca, Jordi Bosch Lleó, es pintor y escultor. Nació en Banyoles en 1957 y es autor de lo que se denomina «Nivogüsteras», acción alternativa, pintura y ambientación, toda una instalación de líneas y formas, de espacios y perspectivas que sitúan conceptos en el entorno apropiado para que cuestión y territorio sean parte de un conjunto de armonías. Barraca tiene un lenguaje muy personal, con rigurosa expresiva que facilita la dicción y logra calar hondo.

Manuel Bea (Barcelona, 1934) es un escultor que mantiene una constante búsqueda, búsqueda de materiales y de formas, un expresarse con el acento de la inquietud actual que a veces atoniga, pero que siempre consigue dar un paso adelante. Fue, un principio, figurativo; aprendió que el dibujo es blanco, que la plástica entra por los ojos y llega a todos los sentidos, que la figura es forma de realidades vistas y símbolo de un mundo interior que está en la imaginación; por eso hay que inventar. Hoy Bea es informático, un constructor de territorios, de espacios que llenan de vida.

Damianez Fita, natural de Girona, nacido en 1927, escultor, poeta, grabador, compositor... No obra es rica en expresiones que nacen y toman sendas de identidad con los materiales que introduce, con las rugosidades y con que logra al combinar líneas sugerentes con volúmenes, al conformar una figuración plena de sentido.

Lluís Vilà es un artista de Banyoles, nacido en 1952, que se manifiesta en los sentidos a través de una obra con personalidad, con datos suficientes para que cada cual rebaja la historia que comienza al encuentro. Vilà es maestro en el dibujo, un escultor consumado, un artista que incorpora en su iconografía los signos de los tiempos y agrega las señales de ahora.

● José PEREZ GUERRA

més d'un centenar de peces d'uns cinquanta o seixanta artistes.

Paral·lelament a l'activitat de la galeria del carrer Hortes, amb la voluntat d'internacionalitzar la seva tasca i obrir mercat, Rodeja va fundar, el 1990, una segona seu d'Expoart a Barcelona, al carrer Marià Cubí. Aquesta galeria, dirigida conjuntament amb Montse Casas i Paqui Ramón, responia a la necessitat de connectar amb fires i circuits europeus, tot mantenint-se fidel a la filosofia fundacional de Girona. L'exposició inaugural va reunir artistes com Domènec Fita, Pere de Ribot, Jaume de Córdoba, Iñaki Baztán i Javier Pereda. Tot i l'ambició i la qualitat de la programació, la sala va tancar el

1993. Tanmateix, l'activitat de Rodeja a la capital catalana no es va aturar, ja que la galeria del carrer Marià Cubí va donar pas a una nova etapa amb la creació de la Galeria Àngela Rodeja, situada al carrer Montcada, al barri del Born. A més d'artistes habituals com Vilallonga, Romà Vallès, Fita i Pere de Ribot, la galeria va acollir creadors com Jordi Aligué, Martí Henning o Rosa Cortés. Finalment, després de cinc anys d'intensa activitat el 1998 Rodeja va decidir tancar la galeria per centrar-se plenament en la gestió de l'espai de Girona, que es va mantenir actiu durant tots aquests anys d'expansió a la capital.

Llavors, el 2002, després d'una trajectòria de divuit anys, Expoart Girona va tancar com a sala

d'art amb una exposició de Manel Palahí, i l'espai es va convertir en la seu de la Fundació Fita, dedicada a preservar i difondre l'obra de Domènec Fita –encara activa avui dia, però amb seu a la Casa de Cultura, l'antic hospici on l'artista havia estat acollit de petit.

Una dona galerista amb projecció internacional

Tota aquesta intensíssima cronologia d'Àngela Rodeja posa de manifest la seva importància inequívoca en el teixit cultural de Girona i Barcelona a finals del segle XX. A la capital gironina, no va ser la primera ni l'única galerista dona de la ciutat, però, sens dubte, sí una de les més determinants i prolífiques. Pionera en un món on les dones sovint quedaven relegades a l'ombra, va ser una figura decisiva per projectar l'art fora dels límits de la demarcació, ja que va viatjar com cap altra dona de la ciutat a la capital catalana i en fires internacionals.

El 1985 i 1986, per exemple, va participar a l'Art Expo de Montreal, on va presentar obres de Domènec Fita, Manel Bea, Lluís Vilà i Jordi Bosch Lleó, "Barraca" i va establir contactes amb galeries canadenques i americanes que van obrir noves possibilitats d'intercanvi. Aquell mateix any, Expoart va ser present a ARCO Madrid 86, amb artistes com Tharrats, Esther Boix, Fita, Assumpció Mateu i Marga Brunet, on va obtenir una gran repercussió i una menció especial per l'obra d'Esther Boix. Més endavant, la galeria va participar també a la fira Art

Jonction de Niça, on va representar Espanya dins la Comunitat Europea, amb creadors com Vilallonga, Fita i Pere de Ribot, que va consolidar el seu paper com a plataforma de difusió internacional de l'art català contemporani i va establir lligams entre Girona, Barcelona i els principals circuits artístics europeus.

Igualment, el 1988, Expoart va viatjar a Alemanya amb una mostra a la Paulusgalerie de la localitat d'Albstadt-Tailfingen, amb motiu del desè aniversari de la galeria, on va exposar quadres de Fita i Ignasi Esteve. A finals dels vuitanta, la galeria també va enviar obres a París per participar a la fira internacional del Club Pernod als Champs-Élysées, amb artistes com Fita, Glòria Ortega i Pere de Ribot; i, també en aquest mateix període, es va produir un intercanvi d'artistes catalans i francesos en el marc de la Première Biennale Internationale de Jeune Peinture de Cannes, comissariada per Àngela Rodeja i Ester Xargay.

Així doncs, aquestes experiències reforcen el paper de Rodeja com a gestora cultural amb visió oberta i europea: per a ella, ser present en aquests espais no era només una oportunitat comercial, sinó un acte de projecció cultural que posicionava els artistes catalans en un mercat extremadament competitiu i en constant transformació.

La promoció de talents emergents

Juntament amb la divulgació internacional de l'art contemporani català, una de les aportacions més destacades d'Àngela Rodeja va ser la seva

aposta decidida pels artistes joves. Des dels inicis d'Expoart Montjuïc i, especialment, durant la nova etapa de Girona (1988-2002), va obrir les portes de la galeria a creadors que, gràcies al seu apadrinament, van trobar un trampolí per accedir al món de l'art, en un entorn de professionalitat i exigència.

Un exemple clar d'aquesta vocació és el concurs Jove Pintura 86, impulsat per Expoart, que buscava seleccionar artistes menors de trenta anys de les comarques gironines. El premi consistia en una exposició individual a la galeria, amb totes les despeses cobertes, i va donar a conèixer talents com Ignasi Esteve, que hi va debutar amb força fins a convertir-se en un dels artistes predilectes de Rodeja al llarg dels anys.

Aquest tipus d'iniciatives revelen el compromís de Rodeja per crear canals reals de difusió i promoció més enllà de la simple exposició, incorporant de manera absolutament natural el vessant pedagògic al seu ofici. La galerista entenia la promoció com una forma d'acompanyament creatiu i sovint ajudava els artistes a conceptualitzar exposicions, publicar textos o situar-se dins dels circuits professionals. És així perquè Rodeja, igual que Fita, tenia molt present, en tots els aspectes de la vida, l'instint d'ajudar i educar. De fet, el 1979, Fita va fundar Estudi d'Art, la seva pròpia escola, que esdevingué un espai de formació i creació que va marcar profundament diverses generacions d'artistes gironins. Amb una metodologia oberta i experimental, Fita hi fomentava la llibertat creativa, l'estudi del color, la forma i els materials, tot priorititzant la recerca personal per damunt de l'academicisme.

L'escola, situada també al mateix carrer de Montjuïc, va veure néixer molts dels artistes que, més tard, estarien vinculats a la galeria Expoart.

Tots aquests artistes no compartien un estil propi entre ells, però sí un segell de qualitat, perquè Àngela Rodeja insistia que el que buscava en un creador no era un motlle fix ni un cànon repetit, sinó un llenguatge personal, ja fos abstracte o figuratiu. La vuitantena d'artistes que van exposar a les seves galeries tenen trets i estètiques diverses, però tots ells transmeten una autenticitat en cada obra i recerca artística. En les seves paraules, era "la delicadesa" l'atribut principal que més sabia percebre i més l'atreia dels artistes que exposava.

I la seva vocació pedagògica no només es traduïa en l'acompanyament de nous valors de la pintura i l'escultura, sinó que Rodeja també s'esmerçava perquè l'art fos accessible per a tothom. Ella mateixa va impulsar fórmules de quotes mensuals per facilitar que el jovent pogués adquirir obres d'art, tot combatent la idea elitista de l'art com a bé inabastable i burgès. Per això, en parlar de Rodeja, no és gens agosarat realçar-la no només com a galerista sinó també com una gran activista, preocupada per la democratització de l'art entre les noves generacions, després dels anys foscos marcats per la repressió del franquisme.

D'aquesta manera, es fa palès que la trajectòria d'Àngela Rodeja constitueix un exemple paradigmàtic de compromís amb l'art i la cultura com a motors de transformació social. La seva tasca, sempre al costat de Domènec Fita, va contribuir decisivament a dinamitzar l'escena artística gironina i catalana, ja

· 57

que va crear ponts entre creadors, institucions i estudiosos que encara avui mantenen viu el seu llegat. Així, més enllà de la seva faceta de galerista, Rodeja va exercir un autèntic lideratge cultural a Girona, capaç de posar la ciutat en diàleg amb el món i de defensar l'art com un bé col·lectiu que uneix fronteres i generacions.

Nota: Aquest text ha estat elaborat a partir de la recerca bibliogràfica dels arxius, documentació, inventaris i cronologies d'Àngela Rodeja i Expoart, juntament amb un seguit d'entrevistes amb la historiadora de l'art Marta Pol i Carme Ors, comissària de l'exposició.

¹ El contacte constant amb el món de l'art també va animar Rodeja a formar-se en l'art dels tapissos —una de les poques disciplines que Fita no va abordar mai—. Els venia pràcticament tots i els primers anys de funcionament de la galeria a Montjuïc, fins i tot va exposar les seves creacions de trenats de seda, llana o cotó en algunes ocasions. Ara bé, quan el projecte d'Expoart va començar a prendre volada, Rodeja va anar deixant de banda progressivament la tècnica dels teixits.

Pau Baena presenta «Llums, ombres, reflexos i transparències» a Expoart

El pintor diu que és el fruit d'un tancament

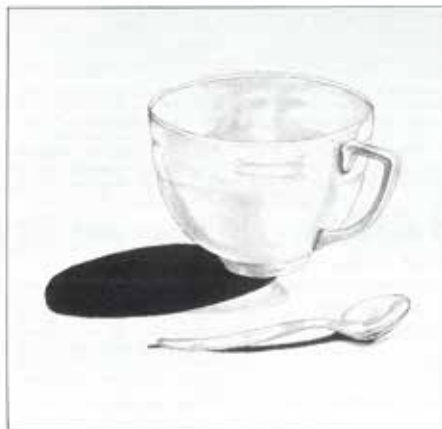
J.F. Girona.— La galeria Expoart va inaugurar divendres una exposició del pintor saltenc Pau Baena (Baena, Còrdoba, 1961), que feia prop de quatre anys que no exposava individualment a la ciutat. L'artista ha batejat aquesta mostra amb el nom de *Llums, ombres, reflexos i transparències*, ja que són els quatre components plàstics fonamentals en aquest conjunt de pintures. Les obres, realitzades durant els anys 1990 i 1991, són deu pintures sobre paper de format mitjà i deu més sobre paper, juntament amb una única pintura sobre tela. Anteriorment s'havia vist la seva obra a Stress de Barcelona (1990), l'Ateneu Saltenc Can Panxut (1989) i el bar Nummulit de Girona (1988), entre d'altres llocs.

Tassecs, espalmatories, setrills, pots, copes, pinzells i una única figura humana són els protagonistes exclusius d'aquest conjunt, on domina tota la banda freda de la paleta. Baena explica que dos elements condicionants a l'hora de

fer aquesta obra van ser la satisfacció que obtenia treballant amb la tinta amb pedra del Marroc i el paper, però que en el fons «és una qüestió pictòrica molt simple, allunyada de qualsevol discurs teòric o filosòfic, un intent de ser simple i senzill». En cada una de les imatges el pintor també hi ha obviat qualsevol referent espacial i temporal, perquè «també vull deixar clar que no són natures mortes, encara que no amago l'interès que he sentit per alguns mestres d'aquest gènere».

Objectes quotidians

«En uns moments en què el panorama artístic està dominat per un retorn al conceptual i a una gran càrrega discursiva en les obres d'art, jo m'he sentit molt més a gust fent el que tenia més a mà, els objectes quotidians que m'envolten al meu taller, disposats de forma semblant», explica l'artista, que hi afegeix: «Reconec que en algunes èpoques estàs més receptiu a tot el que succeeix al teu voltant, però en aquests

Una de les obres que Baena exposa a Expoart de Girona.

moments jo passava per un cert tancament, reclos al meu estudi».

És per això que Baena insisteix en el fet que en aquesta exposició l'únic que vol mostrar és el que hi ha posat per nom: llums, ombres, reflexos i transparències; «tot i que sóc conscient que una cosa és el fet de pintar i l'altre

el de mirar, que jo no puc ni vull controlar», explica. Cada un dels objectes és il·luminat d'una manera característica, amb un feix de llum intens, lateral, que projecta una ombra molt marcada; i en el cas dels objectes de vidre dona lloc als reflexos i transparències esmentats per Baena.

El Punt Avui, 10 de maig de 1992

BONAVENTURA ANSÓN explora l'univers de les formes a la galeria Expoart de Girona. Discret, sense fer al·lusions al seu currículum ni a les seves distincions, ofereix el seu treball com a únic testimoni a tenir en compte. Escultor i pintor, treballa el marbre amb una sorprenent habilitat capaç de transformar l'aparença sòlida d'aquest material en el seu oposat.

Ansón, un camí en solitari

Bonaventura Ansón
Pintures i escultures.
Galeria Expoart Girona.

Les obres s'expliquen per elles mateixes. Ansón ens parla de la seva soledat i de la necessitat de fer el nostre propi camí.

Citant Jünger ens establim paraules: «El problema és indivisiu: l'home està sol. Al capdavant, no et pots refiar de la societat. Tot i que generalment perjudica, i fins i tot anihila, també pot ajudar, però no pas més que un bon metge, fins a la frontera inevitable en què la seva art fracassa. Sobretot res de melancòlia. L'individu pot consolar-se reconeixent la situació en què es troba. Abans les religions hi cooperaven. La seva intima vinculació amb l'art no és pas cap casualitat, car és el seu invent més elevat. Ara que els déus ens han abandonat cal que ens remuntem al seu origen, l'art».

Bonaventura Ansón sembla tenir clar que en aquest complicat camí ningú l'ajudarà. Els seus treballs, les seves obres, representen afloracions puntuals d'aquest

Ansón presenta diferents escultures juntament amb les seves pintures.

caminar. La seva especulació resulta evident contemplant aquesta exposició: paisatges carregats d'un cert onirisme, rostres ex-

pressius i desencanaixats, objectes cubitejats i distorsionats, superfícies matèriques properes a l'estètica informalista, escultures de fer-

ro i marbres aquàtics, tots ells resultat d'una necessitat que només ell coneix.

EUDALD CAMPS

Xavier Cuenca captiva el públic gironí amb les seves escultures a Expoart

T.C. / Girona

La galeria Expoart de Girona va inaugurar ja fa un mes i mig una exposició que s'ha convertit en una de les presentacions artístiques que han tingut millor rebuda dels últims temps en aquesta sala. Es tracta d'una mostra d'escultures de l'artista Xavier Cuenca (Vilanova i la Geltrú, 1958), que té una vella i estreta vinculació amb la galeria gironina. Precisament per això, els qui van poder veure els seus treballs en exposicions anteriors han

Una de les escultures de Xavier Cuenca que hi ha a Expoart.

que les seves obres han fet un pas endavant en el desenvolupament matèric, en el sentit que l'artista ha omplert molt més tota una sèrie de formes que fa un temps només insinuava, perfilava, apuntava. No obstant això, manté latent el seu singular tracte amb la matèria, ja sigui el ferro, el bronze o la ceràmica.

El seu treball recent es manté fidel al cos humà com a referent, i sovint se

li ha observat la seva evocació nostàlgica de la bellesa primitiva, com ara la pròpia de l'estatuària grecoromana. Tanmateix, com apunta Julia Sáez en el catàleg, «la Mediterrània inspira i conforma aquesta obra», que encara es pot visitar fins a final de mes.

El Punt Avui, 25 de gener de 2002

Diari de Girona, suplement d'oci i cultura
31 de desembre de 1999

La Galeria Expoart de Girona afronta l'estiu amb una col·lectiva d'una dotzena d'artistes que es caracteritza per la lleugeresa dels suports utilitzats; amb predomini del paper, les diferents propostes dels autors participants ofereixen la possibilitat de contemplar «obra menor» que de cap manera s'ajusta a aquesta designació, atesa la seva notable qualitat.

Col·lectives d'estiu més digeribles gràcies al paper i als colors frescos

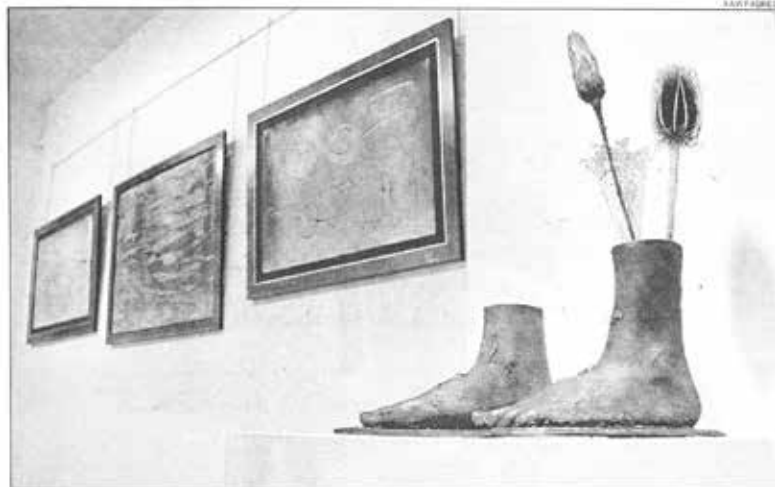
Col·lectiva

Obra gràfica-escultures.
Galeria Expoart.

Sembla inevitable resignar-se a la fórmula d'«exposició col·lectiva» com a antídoto més utilitzat per la sequera estiuenca. Que un artista sol afronti la manca de públic –com a mínim a les desèrtiques ciutats mancades de platja– no seria just ni, sobretot, fàcil. Tanmateix, no totes les galeries encerten de la mateixa manera a l'hora de definir els seus heterogenis programes per l'època maleïda.

Una solució podria ser la proposada per la Galeria Expoart –d'Àngela Rodeja– de Girona. Són dotze artistes: Xavier Cuenca, Isaac d'Aiguaviva, Pep Fajardo, Fita, Teresa Julià, Ignasi Esteve, Lluís Vilà, Emma Grau, Jordi Aligué, David Ymbernon, Jaume de Còrdoba i David Martí. L'element aglutinador que permet relacionar els seus diferents treballs és el format petit de les seves obres i la lleugeresa dels suports que utilitzen. A més, els seus temes són suficientment frescos com per no saturar un espectador que, perceptivament, també necessita una certa dosi de vacances.

El primer exemple ens el podrien donar els tres treballs que presenta Fita: dos sobre paper i un sobre fusta; són obres on la línia defineix uns paisatges de marcat caràcter transmental, lleugers, i amb la sobrietat cromàtica com a

Les obres exposades presenten un format regular i assequible.

nota dominant.

Teresa Julià utilitza colors lluminosos i plans per definir un paisatge proper a la costa catalana, amb el protagonisme del blau i de l'ocre.

Ignasi Esteve, amb una magnífica serigrafia, podria ser el paradigma de tot el que s'està dient: sobre un fons de blau intens, amb abundants matisos cromàtics, destaquen unes flors d'una vitalitat lluminosa quasi fluorescent.

Els animals reproduïts obsessi-

vament sobre fons monocroms d'Emma Grau també ens sorprenen per l'amabilitat amb la qual arriben als nostres ulls, acostumats a una transcendència que normalment els sobrepassa.

Jordi Aligué, per contra, refusa clarament l'estridència per explorar un espai molt més eteri. També sobre paper, diferents imatges se superposen definint una obra que es mostra a partir de la insinuació. Blaus, verds i ocres de baixa intensitat són els colors que de-

fineixen les seves atmosferes.

I, finalment –sense menystenir les omissions–, un guaix sobre paper de David Martí acaba de definir, alegrement, el caràcter de l'exposició. De clara estètica naïf, ens obre les portes cap a un paisatge poblat d'animals i personatges fantàstics, oferint una còmoda i ràpida possibilitat de viatjar a tot hom que encara no tingui vacances.

EUDALD CAMPS

· 51

“Tenir una galeria era molt bonic, per mi va ser una joia poder-me dedicar a aquest món. En Fita tenia molts amics i això em va ajudar molt”

Àngela Rodeja, la Rodeja

Rosa Gil i Vilà

Periodista

El Tapís de la Trinitat, instal·lada al presbiteri de l'església de Sallent, és la primera obra que Àngela Rodeja crea per ser exposada. Era l'any 1976 i el tapís partia d'un cartó de Domènec Fita.

L'Àngela, que en conèixer a Domènec Fita, amb qui compartirà vida, era infermera de professió, se submergeix dins un món absolutament desconegut per a ella. Com a artista multidisciplinari de consolidada trajectòria, Fita contagia a l'Àngela la seva passió per la creació, per l'art. És un guia excepcional, li transmet el seu coneixement, les seves reflexions, fan camí plegats.

Àngela Rodeja inicia una singladura creativa pròpia i escull el tapís, una pràctica de l'art contemporani que l'atrau. Rere aquesta elecció, i com ella mateixa ha explicat alguna vegada, hi ha també un fet decisiu: el tapís és l'única tècnica artística que Fita no explora. És aquest possiblement el primer pas de l'Àngela per iniciar i fer créixer un trajecte identitari que fa sense deixar mai el camí començat amb Fita. "Fent tapís em sento jo", explica¹. Segueixen anys d'aprenentatge, de mestratge, d'exposicions pròpies.

La creació, l'any 1984, de la galeria Expoart Montjuïc permet a l'Àngela Rodeja desenvolupar i assentar una trajectòria professional pròpia basada en el rigor i el compromís. Creada per Domènec Fita i Joan Paredes i inaugurada el maig del 84, Àngela Rodeja assumeix aviat la direcció de l'espai expositiu. Avui, ja gran i amb una lucidesa extraordinària, recorda: "Expoart va néixer per necessitat. Fita treballava molt, s'entregava de ple a l'obra, utilitzava diferents tècniques, feia de tot i això per a

· 50

la gent era difícil d'entendre." De la necessitat d'ensenyar l'obra de Fita neix la galeria i en fer-ho s'omple un buit que hi ha a la ciutat.

Quan obre Expoart Montjuïc, a Girona ciutat ja hi ha galeries privades, però encara hi ha escletxes per explorar. Palau de Caramany, El Claustre, la Galeria 3 i 5..., tenen línies expositives específiques. Expoart inicia una nova via i l'Àngela la defensa posant-hi hores de dedicació, intuïció i saviesa. L'ideari de l'Àngela a l'hora de dirigir la galeria és

singular, constructiu. Té les idees clares, sap què vol fer. "Quan em dedico a una cosa m'hi dedico de ple, ho he fet sempre", deia abans i diu encara ara. El seu pas és ferm.

Amb Fita comparteixen la necessitat de posar a l'abast de la gent un espai on puguin conèixer mostres d'artistes consolidats amb joves artistes, i n'assumeix el repte. L'Àngela n'és la directora, es fa càrrec de la programació d'exposicions, de moltes activitats complementàries, pensa, decideix, execu-

«La personalitat de la dona sempre queda en segon terme, i més si el marit és important o conegut, perquè et supediten a ell com si tu per tu mateixa no tinguessis força».

«Fent tapís em sento jo»

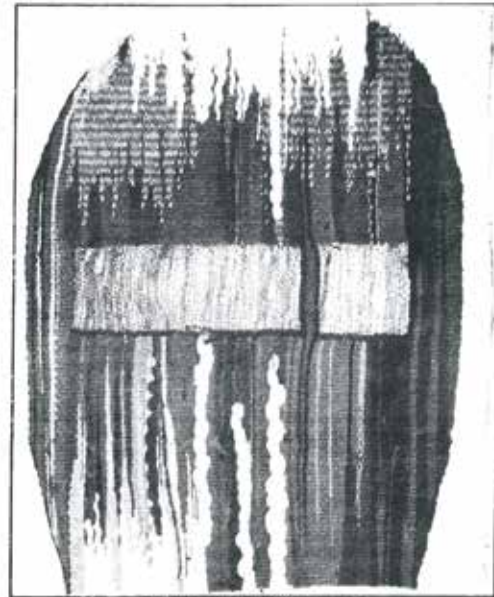
Àngela Rodeja, una dona amb veu i vot al camp de l'art

GIRONA (De la nostra col·laboradora Glòria Bosch i Mir). — Àngela Rodeja ha de cronometrar bé els horaris si vol exercir la seva professió, però el seu natural actiu li permet treballar dins el món del tapís, donar classes dos cops a la setmana i portar la sala Expoart. A part de tot això i, circumstancialment, és la dona d'en Fita. Abans de tot, però, cal dir que és l'Àngela, una persona amb veu i vot, que intenta, en el camp de l'art, desenvolupar un teranyà propi.

«Als inicis tenia unes ganes terribles de fer tapís i aquí, a Girona, no hi havia possibilitats. Recorria a les altres ciutats de la zona».

Delclaux i donà per primera vegada unes conferències a manera de cursos, a les quals em vaig anar acompanyant. Eren unes

«Fou l'any 1976, per a una església de Salent. Vaig passar un carró d'en Fita a 3 x 2'5 m. Era un compromís, i la persona que havia de fer-ho no va poder, de manera que jo vaig assumir el repte, i l'asseguro que l'experiència fou important. El teler me'l va deixar Jesús Vilallonga (com que havia fet unes catifes, en tenia un a Cadaqués). A l'hora de baixar el tapís del teler per treballar la segona part, pensava que cauria tot. Fou un treball amb molta disciplina, ja que en Fita és rigorosíssim i no permetia cap variació. En acabada, una

Tapis realitzat per Àngela Rodeja

«La de la dona sempre resta en segon terme, i més si el marit és important o conegut, perquè et supediten a ell com si tu, per tu mateixa, no tinguessis cap força. Passen a considerar-te una persona de segona mà o segon ordre, i se suposa que és conseqüència d'una evolució masculista molt forta. La gent jove ja no ho viu, però abans era impensable aquesta igualtat. La dona ha anat en massa a la universitat i ha demostrat tenir tanta o més intel·ligència que l'home. Han estat més valentes. Per això, si abans se't considerava

El Punt Avui,
7 d'agost de 1985

ta, compra. Expoart –primer a Montjuïc, després al carrer Hortes de Girona i també a Barcelona– és i batega perquè al seu davant hi ha l'Àngela Rodeja.

No és una galerista segons l'ús, exposa només a qui té alguna cosa a dir. En una entrevista, parlant del nou espai d'art a Barcelona (ara sí amb el seu nom, Galeria Àngela Rodeja, al carrer Montcada), diu: "S'han d'anar a veure tallers i tenir contacte amb els artistes. No soc partidària de fer una exposició esporàdica i ja està. L'esforç de fer una

exposició és gran i als artistes els has d'anar seguint."² Assumeix un paper actiu, segueix de prop i amb constància tots els processos, i s'implica en tots els agents: artistes, muntadors, dissenyadors gràfics, col·leccionistes, periodistes...

A Montjuïc, el seu centre neuràlgic (casa, taller, Estudi d'Art...) hi passen coses. Fita i Rodeja es complementen. Tothom hi és benvingut. L'Àngela estableix sòlides amistats amb artistes plàstics, escriptors, pensadors, metges... I es converteix en

una figura rellevant i apreciada dins del món de l'art a Girona. És i té nom propi, és "la Rodeja", vol –i aconsegueix– no estar únicament associada al nom de Domènec Fita.

Vertebra un tracte durable amb els artistes, ella és qui els ha escollit i els exposa. No és afalagadora, diu i expressa allò que pensa. En un anunci³ veiem que Expoart treballa amb i per a Fita, Tonyi Barbero, Tharrats, Narcís Comadira, Jesús de Vilallonga, Esther Boix, Montserrat Vallès, Romà Vallès, Assumpció Mateu, Ignasi Esteve, Manel Bea, Grau Garriga, Mercè Huerta, Barraca, M. Àngels Feliu, Roser Corcoy, Isaac d'Aiguaviva i Ester Baulida. En aquest període hi ha més artistes com Xicu Cabanyes, Jaume Muxart..., i amb el pas dels anys en sumará d'altres. La majoria d'aquests noms l'acompanyen fins i tot després del tancament de la galeria l'any 2002. Transiten plegats i amb alguns manté avui una profunda amistat.

Entre 1986 i 1990, Expoart participa a la fira ARCO a Madrid (en diverses edicions), al Saló Internacional de Galeries d'Art a Montreal, a la I Biennal Internacional de Jove Pintura a Canes, a l'Art Jonction Internacional a Niça, i a tots aquests llocs hi exposa a creadors de Girona o comarques. Rodeja facilita la internacionalització dels "seus" artistes, una projecció especialment complexa de materialitzar des d'una ciutat petita com Girona, d'on veu necessari sortir.

No té por. Accepta els desafiaments i per aconseguir els objectius que es proposa activa una altra via: obre un espai a Barcelona sense deixar

l'espai de Girona. Expoart al carrer Marià Cubí de Barcelona primer i l'Àngela Rodeja al barri del Born després són testimonis de l'expansió. L'any 1993 diu: "Tenir un espai a Barcelona és molt important, especialment si vols fer intercanvis amb galeries d'altres països. Quan vas a fires d'art i els parles de Girona, veus que a molta gent no els interessa fer intercanvi, per això vaig decidir obrir a Barcelona."⁴

Divuit anys després de la inauguració d'Expoart Montjuïc, la galeria deixa de programar exposicions per convertir-se en la seu de la Fundació Domènec Fita. Àngela Rodeja n'és part activa.

Vaig anar a veure a l'Àngela fa uns dies: parla de la galeria, dels artistes, i molt –i amb una estima profunda– del seu company de vida Domènec Fita. "Vaig aprendre a estimar l'art... No sé com explicar-ho... Mira, quan vius les coses a l'instant no preguntes, sents i ja està, i jo estimo l'art."

¹ (Gloria Bosch i Mir: "Àngela Rodeja, una dona amb veu i vot al camp de l'art." 7 d'agost del 1985. *Punt Diari*)

² Rosa Gil: "La galerista Àngela Rodeja ha obert un nou espai al Born per mostrar artistes de Girona." 9 de maig del 1993. *Nou Diari*

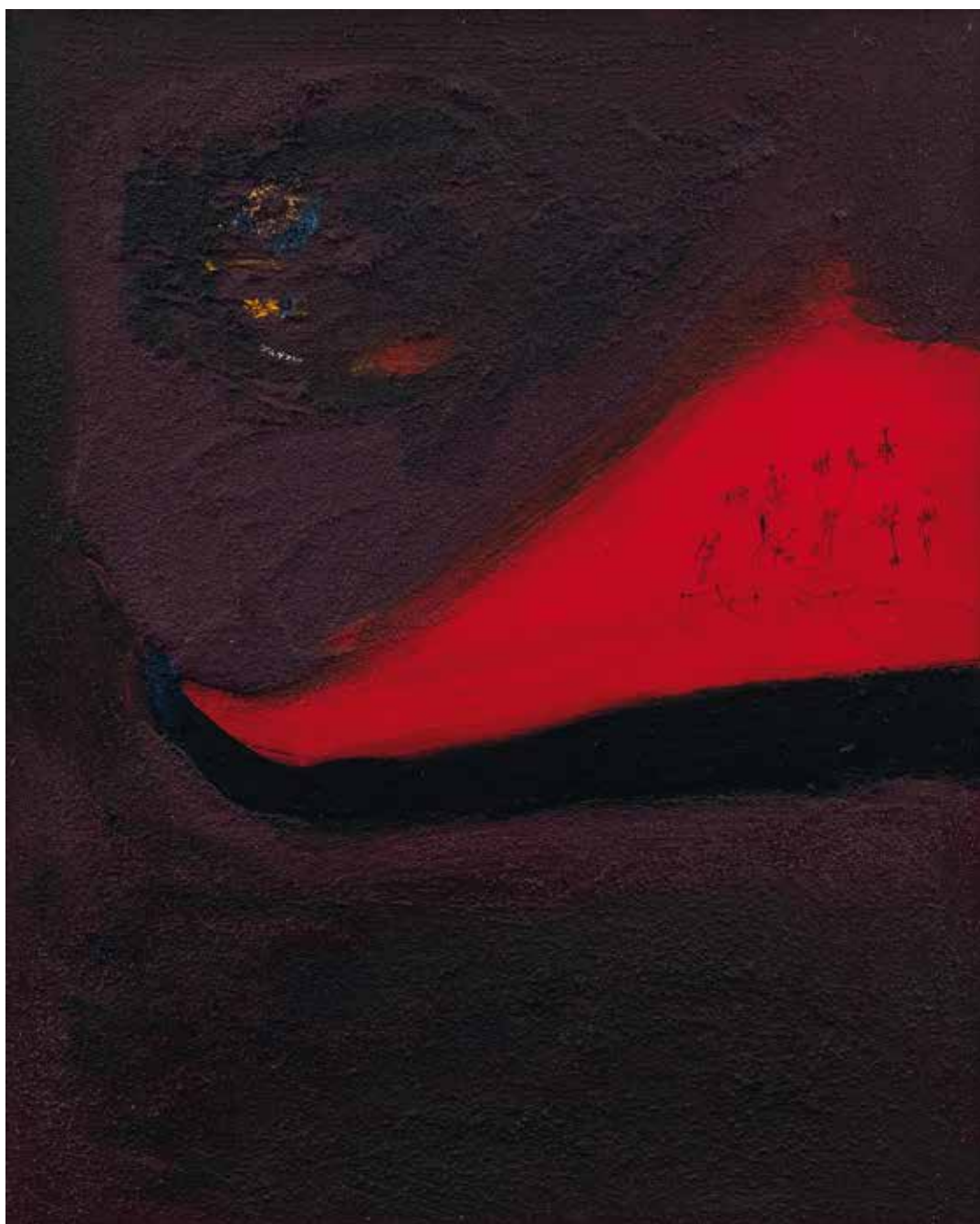
³ 30 de novembre de 1986. *Punt Diari*

⁴ Ibid²

“Volem treballar tant amb artistes reconeguts com amb artistes emergents del territori, que fan una obra interessant i de qualitat”

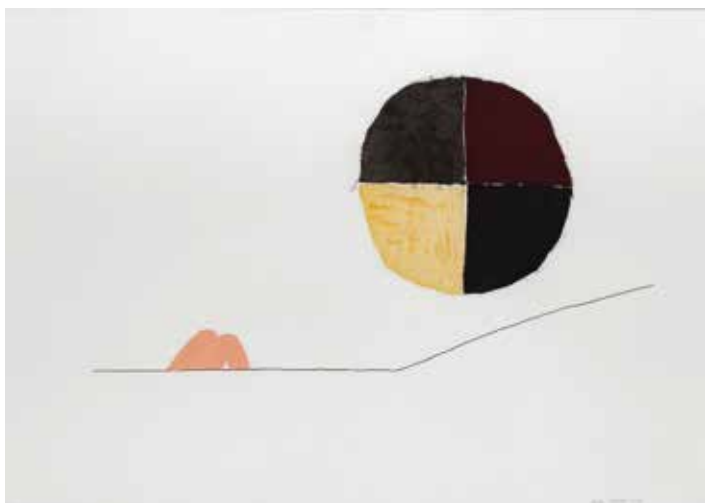

• 54

• 26

· 7

· 49

· 27

· 36

· 53

· 30

· 46

· 56

· 33

· 39

· 35

· 40

La galeria de l'Àngela Rodeja

Ignasi Esteve i Bosch

Artista

Per comprovar què queda de les experiències viscudes, del passat, la consulta a les xarxes telemàtiques és un recurs que explica tant pel que mostra com pel que no mostra, talment com succeeix en el món de les imatges. Àlex Nogué (la Vall d'en Bas, 1953) ho comentava fa poc (a l'octubre del 2025) en una conferència a l'EMHU (Escola Municipal d'Humanitats de Girona). Parlava del que veiem quan mirem i de com les imatges mostren aspectes de manera explícita i molts d'altres queden implícits o amagats a la nostra mirada predeterminada. L'obra d'Àlex Nogué no s'exposà a la galeria Expoart però s'havien fet intents perquè això s'esdevingués. Si el treball sensible d'aquest catedràtic en Belles Arts, mostrant-se amb la senzillesa de la ruralitat garrotxina, en la multidisciplinarietat poètica, no es penjà a Expoart, també ens explica moltes coses.

Tornem a les consultes d'internet. Si cerquem Expoart, el que trobem primer de tot són unes fotografies de l'arxiu d'imatges de la Diputació de Girona. S'hi veu l'artista Domènec Fita davant d'algunes de les seves pintures en una inauguració a la galeria Expoart, l'any 1997. Eren pintures sobre Girona, d'aquelles que s'inclourien en un dels seus exhaustius reculls antològics, i que l'historiador i polític Joaquim Nadal celebrava en un article-homenatge al Diari de Girona (21/11/2014). En la mateixa cerca, a la segona finestra on podem tafanejar, hi apareix Joan Josep Tharrats, antic membre de Dau al Set i amic dels Fita-Rodeja. Es tracta d'una altra fotografia en blanc i negre del mateix arxiu. L'artista posa davant d'un dels seus quadres de taques i textures. El peu de foto ens indica que es tracta d'una inaugu-

Carme Ors, Àngela Rodeja, Jaume-Josep Tharrats, a l'acte d'inauguració de l'exposició de Tharrats a la Galeria Expoart de Girona, al novembre de 1991.

ració a la galeria Expoart l'any 1991. Una i altra imatge s'assemblen: ens mostren mig cos dels artistes i una pintura al darrere. Sabem que l'exposició de Tharrats es presentà a les instal·lacions de la galeria al Montjuïc gironí i les del mateix Fita a la sala de la plaça Jordi de Sant Jordi, també a Girona, la segona seu de la galeria des del 1988.

Tharrats és un exemple dels amics significats del matrimoni Fita-Rodeja que tenien un recorregut reconegut i vinculat al moment històric del renaixement de les avantguardes al nostre país després de la Guerra Civil. Si a Tharrats la maduresa l'apropava al Maresme noucentista, un altre vell conegut amb obra a la galeria i també membre de Dau al Set fou

Joan Ponç: aquest, encimbellat a la vall pirinenca del Ter, més ennuvolat i misteriós, prop de l'estada d'estiueig dels Fita-Rodeja a Llanars. La proximitat amistosa de diversos artistes significats permeté que Expoart acompanyés el seu propòsit inicial, el de difondre i comercialitzar l'obra de Fita. Durant tot el periple de la galeria hi trobem la presència recurrent del poeta i pintor Narcís Comadira, la pintora i pedagoga Esther Boix, el pintor cosmopolita Jesús de Vilallonga, el company d'estudis Joan Lleó, Romà Vallès, Muxart... Aquests noms consolidats falcaven el projecte com els pilars lleugers del primer local de la galeria a la casa dels Fita. Aquesta construcció sembla un palafit damunt la nau

Exposa a Expoart Montjuïc

Ignasi Esteve: «La meva pintura és una barreja d'espontaneïtat i raonament»

GIRONA (De la nostra Redacció).— «La meva pintura és una barreja d'espontaneïtat i raonament», declara Ignasi Esteve, jove artista de 23 anys que exposa des del passat dia 24 d'octubre fins dijous vinent dia 13 de novembre, a la Sala Expoart Montjuïc de Girona.

Aquesta seva segona exposició individual a la ciutat de Girona se la va guanyar a pols, presentat-se el passat mes d'abril al concurs «Pintura jove '86» convocat per l'esmentada galeria amb la col·laboració de la Diputació de Girona. Un jurat, integrat per Daniel Giralt Miracle, Josep Grau Garriga i Joan Josep Tharrats, va escollir com a obra guanyadora «Pèl de camell», d'Ignasi Esteve, i com a finalistes, ex-aequo, «TV 4», d'Aldama, i «La casa està plena», de Maroto. El premi del concurs no

era cap altre que el de poder exposar a Expoart Montjuïc durant les Fires de Girona. «Eposar, tant a Girona com a qualsevol ciutat en aquest país, és força difícil, sobretot per als pintors joves, que tenim un tipus d'obra que no s'emmarca en el que podríem anomenar línia comercial» —afirma Ignasi Esteve—. Segons afirma el pintor, «pràcticament l'única sortida viable per poder realitzar alguna exposició o treballar a fons la pintura és la de presentar-se a concursos que t'obrin les portes, o que et condueixin cap a alguna ajuda econòmica o subvenció per poder continuar treballant».

Ignasi Esteve exposa a Expoart Montjuïc una vintena d'obres, de diversa temàtica. Són aquarel·les, olis, acrílics i olis sobre paper en els qual apareixen figures humanes, paisat-

ges imaginaris, elements arquitectònics, animalots fantàstics... «Jo treballo completament a l'estudi. No surto al carrer a pintar, sinó que és el carrer on reps, on ets metrellat cada dia amb milers d'imatges, imatges que aquest món d'avui dia tant potencia. És difícil per a l'artista triar. En general els meus quadres tenen quasi tots una atmosfera un xic onírica, una atmosfera irreal, de barreja de moltes coses. Es tracta d'intentar reflectir una mica el plaer d'assaborir la vida. Això és el que jo intento amb la meva pintura, un xic mediterrània, si tu vols, quant a color i calidesa plàstica».

Simultàniament a aquesta exposició a Girona, Ignasi Esteve n'està realitzant una altra a Sant Celoni, on exhibeix unes disset peces també fins dijous, dia 13 de novembre.

Ignasi Esteve. Foto Lluís Vilardell.

El Punt Avui,
11 de novembre
de 1986

travessera que acollí les dues aules de pintura i dibuix, i avui el fons de la Fundació Fita. La galeria naixia físicament damunt de l'Estudi d'Art, com un nivell evolutiu més del projecte vital dels Fita-Rodeja, engendrat i materialitzat a la mateixa casa i estudi per anar-se obrint vers la ciutat, el país i més enllà. L'Estudi d'Art fou un projecte pedagògic que pal·liava les mancances dels ensenyaments reglats de Belles Arts a Girona. En Fita cercà col·laboradors per oferir-hi formació en diverses disciplines. També de tapís, a càrrec de la seva mateixa esposa, Àngela, que ja feia temps que creava en el seu teler al primer pis de la casa de Montjuïc.

Un cop es posà en marxa aquest centre que formà centenars d'alumnes (1979), una bona colla dels quals seguien els estudis a Barcelona (entre els quals em compto), el mateix Fita s'adonà que necessitava situar la seva obra en els circuits culturals i del comerç de l'art. D'aquesta manera deixava enrere l'aparent anonimat autoimposat i que seguia l'ideal de l'artista que treballa per integrar l'art en els encàrrecs privats i públics. D'alguna manera Fita sortia de la humilitat gremial medieval i passava a reivindicar la figura de l'artista, renaixentista o romàntica, moderna, amb marca pròpia. Davant la desconexió amb el circuit de galeries existent, els Fita-Rodeja endeguen el seu

propi espai de difusió. A partir d'aquest moment (1984), Àngela Rodeja agafa les regnes de la galeria Expoart i emprèn un periple que duraria fins al 2002. La matèria primera de l'obra de Fita, més les aportacions incondicionals de les amistats i coneixences de la cultura i de l'art, es completaria amb l'aposta de potenciar artistes emergents o poc coneguts. Molts d'ells sorgits del mateix Estudi d'Art, un espai d'on també es crearen vincles amistosos inesborrables: Ester Baulida, Dolors Picazo, Roser Bover, Sebi Subirós, David Mart, Marc Palau, Maria Àngels Feliu, Dolors Bosch, Roser Corcoy, Pau Baena, Clara Oliveras...

A la Fundació Fita conserven un treball no publicat encara, d'Emili Rodríguez Hidalgo, on es reflecteix la història de la galeria a través de la llista de totes les exposicions i els noms dels i de les artistes. És un document que pal·lia la manca d'informació que encara no apareix a internet. Fou un treball becat per la primera beca Joan Pujol i Sureda del 2009. Aquesta llista és una font valuosa que ens reflecteix l'alternança dels artistes clau amb els joves o menys coneguts en aquell moment. A partir dels noms i dades que hi apareixen, es pot tornar a internet i es poden lligar caps desfets o buits d'informació.

Un dels artistes i pilars de la generació de Fita és l'amic i coetani Jesús de Vilallonga. La seva obra era molt present a diverses exposicions i al fons permanent d'Expoart. Devia ser l'any 1980 i enmig de la foscor vespral de l'hivern, que l'alumnat de l'Estudi d'Art vàrem tenir l'oportunitat d'entrar al taller improvisat que Jesús de Vilallonga havia

muntat en l'únic edifici cobert que restava al castell de Montjuïc de Girona. Hi estava pintant una gran tela on s'hi representava un retrat col·lectiu de personatges de ressonància històrica mundial, una gran obra que circularia per diversos espais expositius d'Europa i Amèrica. Per a un aprenent novell com jo, em provocà impacte i alhora estranyesa. La internacionalitat d'aquest pintor i la proximitat amb en Fita facilità que artistes del seu cercle americà arribessin a exposar a la galeria. Aquest és el cas de l'escultor Rodger Mack.

Les connexions amb altres entitats paral·leles fou una font d'intercanvis que fructificà de diversa manera. Hi hagué una bona entesa amb la galeria Canals de Sant Cugat i també amb l'espai Artual, que partint dels seus promotors Glòria Ortega, Jordi Aligué i Enric Mauri permeté enllaçar de nou amb Ester Xargay i els nous dadaïstes Benet Rossell, Carles Hac Mor i tota la claca que anys més tard passejaria les accions de la Revista Caminada pel territori.

Trobem molt poques entrades més de la galeria Expoart a internet, i menys del que en va ser l'ampliació a Barcelona i el nom comú, i més encertat, d'aquesta institució: Galeria Àngela Rodeja. Hi he trobat un catàleg de Mercè Sebastià del 1992 i un de Xavier Cuenca del 1998, exemples d'artistes emergents, aleshores. Aquesta informació em fa pensar en aquells anys força efervescents en què la pintura mantenia una certa primacia en les galeries d'art contemporani. Era una època en què Girona esdevenia un reflex modest del que es coïa a Barcelona o a Madrid. Els artistes ens trobàvem

anhelants, en les inauguracions d'uns i altres. Ens convidàvem a sopar o ens vèiem en els locals d'oci, que solien acollir exposicions. El bar Nummulit, per exemple, seguint l'estela de l'antiga galeria Sant Jordi, en el mateix emplaçament del carrer de Nord, portats tots dos per en Pim Colomer.

La galeria Expoart només va tenir un gran defecte: el nom. Des d'un principi s'hauria d'haver anomenat, com s'esdevingué anys més tard, Galeria Àngela Rodeja.

Aquesta denominació va batejar el projecte expositiu de l'entorn Fita en el moment en què s'evidencià que el mercat de l'art a les comarques de Girona no donava per gaire més. En el recull d'Emili Rodríguez Hidalgo hi trobem els mots de Carles Hac Mor en la presentació de la flamant Galeria Àngela Rodeja al pinyol de l'art, al carrer Montcada de Barcelona, l'any 1995. D'una manera tan poètica com sorneguera argumentava el títol de l'exposició col·lectiva que inaugurava aquesta etapa de reafirmació: L'elogi de la crisi. En un moment en què començava a afloxar el valor segur de l'art i es començaven a tancar galeries a Barcelona, l'Àngela Rodeja es plantà tota sola i convençuda a Barcelona. Per tenir presència en les fires d'art, per ubicar els artistes, a finals dels vuitanta i principis dels noranta del segle XX, la perifèria gironina no podia competir amb la marca Barcelona. Uns anys abans, del 1990 al 1993, amb un parell de galeristes associades, Expoart ja havia desembarcat al carrer Marià Cubí, 100, però la instal·lació al Montcada va retre justícia a l'ànima i pilar de la galeria des de la seva fundació el 1984 a Montjuïc.

En Fita deia que l'Àngela tenia un alt sentit de la justícia. És de justícia que ella mateixa pugui veure aquesta exposició (Casa de Cultura, Girona, 2025) de recull de tota la seva feina com la primera dona galerista a Girona amb cara i ulls. Certament, hi hagué altres dones al capdavant d'institucions culturals i espais expositius a Girona abans o coincidint amb Expoart, però cap d'aquests espais adoptà el nom de la galerista. Sebastià Janer o Jordi Camps foren, que jo recordi, els dos únics noms que personalitzaven les galeries de llenguatges artístics contemporanis en aquells anys a Girona. En altres llocs de l'estat les dones galeristes abanderaven la difusió i distribució de l'art contemporani a través de la fira ARCO (Juana Mordó, Helga de Alvear, Juana de Aizpuru...), per exemple. D'aquesta manera es creava un nou imaginari on la dona galerista esdevenia garantia de qualitat, protecció i promoció dels artistes emergents, sobretot. El sentit de la justícia afermà Àngela Rodeja en les seves decisions, i la va dotar d'una autoritat que donava seguretat a l'artista i al client. La seva feina exhaustiva es vestia amb la seva presència singular, molt a to amb les galeristes senyera.

Vaig tenir el privilegi de ser comptat com un dels artistes recurrents de la galeria des de gairebé els inicis. L'Àngela va ser curadora. Tenia cura de com organitzar i donar sentit a cadascuna de les exposicions, però també dels artistes. Molts de nosaltres no li hem agraït mai prou. Vaig ser testimoni directe de la capacitat de treball i de l'autoritat amb criteri de l'Àngela Rodeja. En circumstàncies de gran tensió i responsabilitat, com en la prepara-

ció continuada d'activitats i mostres, la galerista responia sempre amb energia i resolució. Incansable. Defensava la missió fent tots els papers de l'auca: des de planificar a penjar les obres, gestionar els catàlegs, atendre i convèncer clients, preparar les conferències, convocar a la premsa...

Puc destacar quatre moments culminants de la meva relació amb Expoart, tot i que la majoria de les exposicions individuals que he mostrat a la meva vida han estat penjades als plafons expositius d'aquesta galeria. Un primer moment fou el de la meva primera exposició individual a Expoart Montjuïc (1985) i l'obtenció del primer premi que s'hi convocava. Hi vaig néixer com a artista. Un segon moment fou la proximitat de la convivència en els viatges que férem conjuntament per assistir a les fires, com ara la de Niça, on em portaven com a artista jove representant la galeria... I el país! Ens hi acompanyava, col·laborant amb l'Àngela i fent-nos de traductora, l'Ester Xargay, que ja havia portat un espai expositiu a Sant Feliu de Guíxols: la galeria La Rutlla. Un tercer fou el de participar a la fira d'ARCO, al costat d'en Pere de Ribot i en Fita. I una quarta aventura fou la de viatjar amb els Fita-Rodeja a Albstadt, Alemanya, per exposar en clau d'intercanvi a la galeria de l'escultor Bernd Zimmermann. En Bernd proporcionà contactes perquè la galeria presentés, com a obra de prestigi, els treballs emboirats d'un misteriós i difunt Henri Pfeiffer, que fou antic alumne de la Bauhaus. Un altre nom intrigant amb qui compartíem fires i mostres era l'artista d'origen indi Dev, que tampoc acabo de retrobar a les xarxes.

· 64

Els primers anys de la galeria eren vertiginosos. Sortia una exposició i activitat associada cada mes. Foren els anys en què jo em vaig poder dedicar a ajudar en Fita fent classes i produint majoritàriament i molt motivat per a Expoart. L'exposició anual i les vendes i el suport que rebia d'Àngela Rodeja em donaven corda per pagar materials i seguir pintant al taller del carrer Ultònia. Això succeí de l'any 1985 al 1989. Arribà un moment en què jo mateix necessitava obrir la perspectiva cap a Barcelona. L'embranzida i l'aposta per un art contemporani arriscat d'Espais em condicionava el radi d'acció local. Malgrat que mai vàrem signar cap contracte i tot i voler salpar cap a altres oportunitats, Àngela Rodeja em mantenia sempre a la llista de cridats a exposar a Expoart. I sempre més m'ha obert la porta de casa seva i del seu jardí.

· 44

En Berndt propor-
cionà contactes
perquè la galeria pre-
sentés, com a obra
de prestigi, els tre-
balls emboirats d'un
misteriós i difunt
Henri Pfeiffer, antic
alumne de la Bau-
haus.

Expoart

Jordi Bosch Lleó,
Barraca
Artista

De ben segur que podrem llegir un escrit que ens expliqui tot el procés que va seguir la galeria Expoart i que posi en valor tot el que va representar en el camp de la plàstica a casa nostra. Convé recordar que van ser uns anys en què crec que el centralisme de Barcelona era més acusat que ara.

Per descomptat que hi ha excepcions, però en general ha estat complicat no viure, sinó sobreviure de les arts plàstiques. Els que ens hi dediquem ho sabem molt bé. Fa temps que dic: "Visc la pintura, però no visc de la pintura."

Si estiro el fil de fer bullir l'olla, hauríem de parlar de les galeries d'art, les fundacions, els museus, les subvencions i les beques de les administracions que reparteixen diners públics a la CULTURA, una paraula amb majúscules que ho engoleix tot, des de l'entreteniment a la proposta més agosarada. A més, cal recordar i tenir en compte la feina de diferents establiments, sobretot restaurants i bars, que han servit d'aparadors de l'obra de molts artistes; per exemple, la meva primera exposició individual la vaig fer el gener del 1981 al restaurant La Penyora de Girona.

Que una galeria d'art et tingués en compte, era un dels objectius de molts artistes. Us podeu imaginar l'alegria que vaig tenir quan l'Àngela Rodeja em va telefonar per convidar-me a anar a ARCO, la fira internacional d'art de Madrid. Era el 1986, feia un any que havia fet la primera *nivopintura* i estava bolcat en aquest nou llenguatge plàstic relacionat amb el *land art*: utilitzar la neu com a suport i realitzar una acció pictòrica efímera amb terres naturals.

Jordi Bosch Lleó, *Barraca*

A l'estand d'Expoart a la Fira d'ARCO de 1986

Per a mi va ser molt important, encara recordo la veu de l'Àngela:

"Escolta *Barraca*, està clar que has de portar a Madrid la *nivopintura*, ja pensarem la manera d'ensenyar-ho. Recorda que hem de poder atraure la gent a l'estand d'Expoart."

L'Àngela també va acceptar que portés una bobina de paper pintada i la vaig vendre a trossos. Com podeu suposar, de calés pocs, però la repercussió que va tenir va ser bona i ens ho vàrem passar molt bé.

Amb la galeria Expoart vaig participar també a Art Expo Montreal (Canadà) juntament amb els recordats Bea, Fita i Lluís Vilà.

Estic agraït a l'Àngela i a Expoart per ajudar-me a transitar pels corriols, camins i autopistes de l'art.

Assumpció Mateu, la remarcable artista de Cassà de la Selva, juntament amb d'altres joves i intrèpids artistes amb llenguatges propers a l'abstracció, posaren la nota refrescant a la presència gironina a la Fira.

Primeres impressions de la fira Artistes gironins: l'èxit d'Arco 86

Com a balanç provisional de la participació gironina a ARCO, la Fira d'Art Contemporani de Madrid, podem dir que la cosa ha estat un gran reeiximent. En espera de fer el raport puntual de la presència gironina, tant pel que fa a artistes com a galeries, d'antuvi ja podem constatar la repetició d'èxits anteriors, com, per exemple, la presència empordanesa i la no menys remarcada i remarcable presència d'una Rosa Serra, amb la seva gran escultura situada a l'exterior del palacio de Cristal, i que tots els visitants podien veure de forma privilegiada.

BARRACA. L'ESTRELLA SOMRIENT

Però també cal consignar la no menys sorprenent «entrada triomfal» de nous participants i nous valors, com per exemple els artistes aplegats a l'estand d'Expoart Montjuïc, sala que concorria a l'important certament per primera vegada.

Sense caure en un estantís «patriotisme local», podem afirmar que aquest estand fou un dels més visitats, comentats i amb més ressò de tota la Fira.

Per un atzar, fou el primer que després de la inauguració d'Arco, dimecres dia 9, un periodista reflectí a les pàgines de *El País*, tot comentant l'obra dels artistes que hi exposaven i reproduint una obra de Fita, una de les pintures que hi presentava, figures femenines embolicallades amb teles i esquitxes d'esprai.

La mateixa galeria presentava un altre plat fort, una gran obra de Tharrats, artista històric de ressò internacional, així com els tendres i intimistes paisatges d'Esther Boix.

Sense oblidar la refrescant presència de joves i intrèpids artistes, els tres amb llenguatges propers a l'abstracció:

Assumpció Mateu, la remarcable artista de Cas-

sà de la Selva, Margarida Brunet, filla d'un oloti resident a Madrid, i el banyolí Barraca.

Barraca, certament, fou un dels reclams més comentats d'ARCO. La seva obra en pasta de paper, els seus objectes i tòtems, hi constituïren una veritable aportació. Però, a més a més, va donar mobilitat, sorpresa i alegria pel que fa a la presència personal a un certament sovint massa seriós a través d'altres aportacions, que encantaren els nombrosos visitants i que pogueren comprar pintura — d'un gran rotllet — a metres i veure documentació — un video i dispositives — de la gran NIVOPINTURA d'Andorra. De retruc, doncs, podem dir també que el petit Principat pirinenc, era present per primer cop a la Fira d'ARCO.

Ens deixem d'altres artistes gironins que, tal com ja hem dit abans, seran ressenyats, pel que fa a la seva participació a la Fira, oportunament.

Jordi Falguer

Camí compartit

Glòria Ortega Arimany

Artista

Com a artista i com a dona, crec que l'art és una eina de transformació i un espai de llibertat.

Crear és donar veu a allò que sovint queda silenciats, és obrir finestres a noves mirades. L'art és una manera de viure i entendre el món.

Durant uns anys vaig tenir el privilegi de comptar amb el suport d'una dona valenta, emprenedora i galerista, profundament compromesa amb l'art i amb les dones artistes. La seva mirada i el seu acompanyament van ser fonamentals per donar veu i espai a les meves creacions escultòriques i sobretot per fer visible la presència femenina en un món sovint dominat per altres veus.

Aquest impuls va ser per a mi una eina de coratge i un recordatori constant que l'art és una forma de resistència i transformació de la nostra societat.

L'art és compromís, és veu, és defensa i és memòria.

Gràcies, Àngela, per tanta feina feta.

FRANCESC HEREU

pinture
DEL 7 DE MARÇ AL 2 D'ABRIL 1997

Cada dia és més complicat fixar massa classificacions dins de l'art contemporani. Ni tan sols ens serveix una denominació tan generalitzada –i sovint tan poc oportuna– com la d'"Art abstracte" per definir les diverses fórmules que no atenen les representacions figuratives més o menys immediates. Dels recursos geomètrics de Mondrian a la complexa iconografia de Miró, de l'*Action Painting* de Pollock als continguts emocionals de Tàpies hi ha gairebé més diferències essencials i més alteracions de mètode que entre Balthus i Picasso, per citar només dos pols extrems en la utilització de les referències figuratives. La cita de l'abstracció com a fonament pictòric ja conté un error: el fet que la major part de pintors que s'hi classifiquen parteixen habitualment de la interpretació de certes realitats artísticament observades, és a dir deslligades de la seva configuració global o anecdòtica. Aquest fet, en canvi, podria ser, segurament, un bon punt de partida d'anàlisi i classificació.

La pintura de Francesc Hereu es pot analitzar des de diversos punts de vista i, d'acord amb el que he dit, un d'aquests punts de vista pot ser les referències a determinades realitats. La primera és la presència d'un permanent concepte espacial expressat sempre en termes d'un dramatisme dinàmic que supera l'àmbit clos del quadre i el projecta més enllà de la tela o del paper. És cert que aquesta preocupació és molt freqüent, fins i tot en la pintura històrica, sobretot des del Manierisme i s'explicita com argument fonamental en molts artistes dels que anomenem "abstractes". Però en aquest marc ambiental Hereu aconsegueix una tensió vibrant en utilitzar referències puntuals a unes formes generalment banals que surten del repertori conflictiu dels seus propis records. Un objecte quotidià fora de lloc, la pota d'una calaixera isabelina –o de la *Broyeuse de Chocolat*– que es difumina en un espetec de llum, les restes d'una arquitectura trasbalsada o una geometria impertinent s'utilitzen gairebé sempre per subratllar un camí trenca-dis entre la transcendència i la vulgaritat quotidiana amagatzemada en algun racó del subconscient. Però el mètode no és pas –ni de lluny– surrealista o dadà. L'objecte es perd en una indefinició tal que només podem interpretar-lo en la difícil coincidència dels records i mai com una agressió temàtica.

Podríem afegir moltes altres consideracions sobre l'obra de Francesc Hereu. Per exemple, la fogositat colorista que l'emparenta amb el que en diem "expressionisme" centreeuropeu i amb el que en diem "informalisme" americà. Però, en un comentari breu, penso que el tema de l'espai i de l'objecte és clarament prioritari, dins de la qualitat d'una pintura en la qual l'emoció arriba a sobrepassar la construcció.

ORIOL BOHIGAS

· 32

Expoart 1984-2002, innovant. Catalogació

· 1
Jordi Aligué,
(Barcelona, 1953)
Sèrie, L'Om del sot, 1993
mixta/fusta, 75 x 90 cm
REG E-237

· 2
Pau Baena
(Córdoba, 1961-Girona, 2023)
S/T
mixta/cartró, 34 x 9 x 9 cm
REG E1206

· 3
(Córdoba, 1961-Girona, 2023)
Cap de pardals, 1993
ferro i mixta/guix,
27 x 16 x 24 cm
REG E-1208

· 4
Albert Barreda,
(Barcelona, 1945)
s/t, 1997
mixta/paper, 49 x 59 cm
REG E-224

· 5
Ester Baulida, (Girona, 1962)
S/T, 1988
mixta/tela 116,5 x 89 cm
[Premi nova pintura 88]
REG E-1029

· 6
Ester Baulida, (Girona, 1962)
S/T, 1988
mixta/cartró de patronatge
130 x 157 cm
REG E-1012

· 11
Lluís Capçada, (Callús, 1952)
S/T, 1990
mixta/placa metàl·lica,
73 x 60,5 cm
REG E-238

· 16
Jaume de Córdoba, (Barcelona, 1961)
s/t
ferro, 15 x 26 x 19 cm
(peana 107 x 15 cm)
REG E-1203

· 7
Lluís Bosch i Cruañas, (Sant Feliu de Guíxols, 1929- Barcelona, 2019)
s/t
mixta/paper, 70 x 100 cm
REG E-1058

· 12
Antoni Cerdan, (Blanes, 1955)
S/T, 1987
acrílic, 116 x 89 cm
REG E-1030

· 17
Jaume de Córdoba, (Barcelona, 1961)
s/t
aquarel·la amb carbonet i
pastel/paper, 99 x 68,5 cm
REG E-84

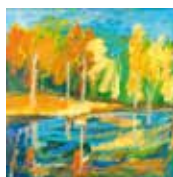
· 8
Jordi Boch Lleó, *Barraca* (Banyoles, 1957)
s/t, 1984
cartró, 42 x 108 x 16 cm
REG E-1015

· 13
Narcís Comadira, (Girona, 1942)
Altes muntanyes del no-res,
1990
acrílic/tela, 130 x 195 cm
REG E-1200

· 18
Xavier Cuenca, (Vilanova i la Geltrú, 1958)
Tors, 2001
bronze, 64 x 22 x 20 cm
REG E-1203

· 9
Margarida Brunet, (1951)
s/t
oli/tela, 80 x 80 cm
REG E-241

· 14
Roger Cosme-Esteve, (Nefiac, 1945)
S/T, 1991
mixta/paper, 84 x 63 cm
REG E-125

· 19
Xavier Cuenca, (Vilanova i la Geltrú, 1958)
Fòssil femení, 1998
ferro, 100 x 20 x 16 cm
REG E-1205

· 10
Carmen Bueno, (Barcelona, 1959)
Entrada al jardí, 1997
oli/tela, 100 x 65 cm
REG E-137

· 15
Rosa M. Cortés (1947-2016)
Espai d'intercanvi, 1995
mixta/fusta, 71,5 x 54,5 cm
REG E-B3034

· 20
Pere de Ribot, (Girona, 1962)
Espai Vertiginós, 1989
mixta/tela 195 x 130 cm
REG E-1011

· 21
Jesús Carles de Vilallonga
(St. Coloma de Farners, 1927-
Barcelona, 2017)
s/t, 1963
mixta/fusta, 59,5 x 39,5 cm
REG E-1111

· 26
Ferran Giménez, (1955)
Dándose por vencido, 1992
mixta/tela
REG E-136

· 31
Roldan Giménez
s/t, 1997
mixta/paper, 51 x 38 cm
REG E-222

· 22
Dev (Índia, 1947)
S/T, 1989
mixta/tela, 116 x 81 cm
REG E-24/1003

· 27
Jordi Gispert, (Salt, 1949)
A Àngela,
mixta/paper, 23 x 41 cm
REG E-1120

· 32
Francesc Hereu,
(Banyoles, 1946)
Jardí al fons, 1995
mixta/paper, 32 x 25 cm
REG E-215

· 23
Ignasi Esteve, (Girona, 1963)
Vertige, 1988
acrílic/tela, 200 x 263 cm
REG E-1014

· 28
Emma Grau, (Barcelona, 1963)
s/t
oli/tela, 130 x 130 cm
REG E-142

· 33
Mercè Huerta,
(Figueres, 1929-Girona, 2015)
L'Onyar II, 1998
oli/tela, 60 x 60 cm
REG E-89

· 24
Domènec Fita,
(Girona, 1927-2020)
Àngela, 1981
mixta/tela, 92 X 73 cm
REG 7785

· 29
Ricard Díaz Gran (1946)
Caseta amb home, 1994
mixta/tablex, 125 x 50 cm
REG E-140

· 34
Alícia Ibarra, (Barcelona, 1961)
S/T, 1991
mixta/paper, 50 x 64 cm
REG E-248

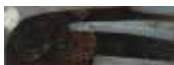
· 25
Elena Font Rodà,
(Sant Pere Pescador, 1963)
s/t, 1987
mixta/tela, 162x 65 cm
REG E-1007

· 30
Josep Grau-Garriga,
(St. Cugat del Vallés, 1929-
Angers, 2011)
s/t, 1985
mixta/paper, 49 x 64,5 cm
REG E-1045

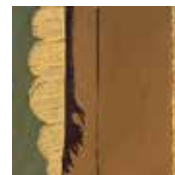
· 35
Teresa Julià
3 Llit, 1992-3
mixta/tela, 93 x 100 cm
REG E-135

· 36
Joan Lleó,
(Melilla, 1926-Barcelona, 2007)
A Àngela i Domènec Fita, 1972
mixta/paper, 36 x 101 cm
REG E-1041

· 41
Manel Palahí, (Girona, 1945)
Ortografia, Sèrie Bibliomòrfiques, 1998
cisellat i pulit d'alabastre i pàtina final, 35 x 54 x 18 cm
REG E-1202

· 46
Dolors Puigdemont,
(Amer, 1950)
Aviat sota la molsa, 1993
mixta/tela, 81 x 80 cm
REG E-1018

· 37
Joan Lleó,
(Melilla, 1926-Barcelona, 2007)
s/t, 1972
mixta/paper, 36 x 101 cm
REG E-1042

· 42
Glòria Ortega, (Manlleu, 1954)
Cadira, Sèrie Objectes útils i inútils
ferro pintat
REG E-1201

· 47
Joaquim Puigvert,
(Vilobí d'Onyar, 1928-2025)
s/t, 1987
mixta/paper, 52,5 x 42,5 cm
REG E-95

· 38
David Martí,
(Barcelona, 1960-París, 2007)
S/T, 1992
guaix/paper, 50 x 60 cm
REG E-234

· 43
Glòria Ortega, (Manlleu, 1954)
S/T
ferro oxidat, 100 x 42 x 11 cm
REG E-1207

· 48
Joaquim Puigvert,
(Vilobí d'Onyar, 1928-2025)
S/T, 1982
fotografia, 19,5 x 28 cm
REG E-97

· 39
Enric Martí Hening,
(Barcelona, 1921-2001)
S/T
mixta/tela, 54 x 73,5 cm
REG E-614

· 44
Henri Pfeiffer, (Kassel, 1907-Maisons-Laffitte, 1994)
s/t, 1931
mixta/tela, 73x 53 cm
REG E-1043

· 49
M. Teresa Roca, (1964)
s/t, 1984
mixta/tela, 99 x 130 cm
REG E-139

· 40
T. Moncada, (1955)
s/t
mixta/fusta, 49 x 84 cm
REG E-256

· 45
August Puig,
(Barcelona, 1929-Monells, 1999)
Fauno, 1981
mixta/tela, 81 x 100 cm
REG E-1051

· 50
Àngela Rodeja, (Olot, 1931)
tapís, 154 x 95 cm

· 51
Isaac d'Aiguaviva
Pere Romagós, (Girona, 1960)
s/t
mixta/paper, 31 x 23 cm
REG E-100

· 56
Joan-Josep Tharrats
(Girona, 1918-
Barcelona, 2001)
s/t, 1991
mixta/tela, 55 x 46 cm
REG E-13

· 61
Alícia Viñas, (Figueres, 1946)
Arbres, 1989
oli/paper, 50 x 69 cm
REG E-240

· 52
Benet Rossell,
(Àger, 1937-Barcelona, 2016)
Peix inèdit, 1989,
mixta/tela, 81 x 100 cm
REG E-1023

· 57
Romà Vallès
(Barcelona, 1923-2015)
s/t, 1993
mixta/tela, 130,5 x 162 cm
REG E-143

· 62
Emília Xargay,
(Serrià de Ter 1927-L'Escala 2002)
Riu amb barques, 1988
mixta/paper, 44 x 30,5 cm
REG E-216

· 53
Xavier Rusalleda, Sant
(Feliu de Guíxols, 1944-2008)
S/T, 1988
mixta/tela, 91 x 72 cm
REG E-252

· 58
Isidre Vicens
(Montfullà, 1918-Girona, 2016)
s/t, 1994
mixta/fusta, 66 x 82,5 cm
REG E-94

· 63
Ietu Xífra, (Girona, 1966-2019)
S/T, 1996
pastel/paper, 112 x 75 cm
REG E-121

· 54
Roser Sales,
(Santiago de Chile, 1964)
Still a golden cage, 1992
aiguafort amb collage/paper,
80 x 22,5 cm
REG E-1103

· 59
Pau Vila (1966)
Un lloc secret, 1987
acrílic/tela, 73 x 60 cm
REG E-242

· 64
Bernd Zimmerman,
Ebingen (1937-2023)
s/t
aquarel·la/paper, 70 x 50 cm
REG E-1020

· 55
Mercè Sebastià,
(Barcelona, 1956)
Cargols de mar, 1992
oli/tela, 100 x 70 cm
REG E-134

· 60
Lluís Vilà, (Banyoles, 1952-2010)
Culte dels homes, 1993
mixta/paper, 59 x 76,5 cm
REG E-124

Artistes d'Expoart

1984-2002

AGUADÉ i CORTÉS, Carme · ALAVEDRA, Salvador · ALIGUÉ, Jordi · ANSÓN, Bonaventura ·
AYMERICH, Mònica · AYMERICH, Pep · BAENA, Pau · BARBERO, Tonyi · BARREDA, Albert ·
BAULIDA, Ester · BEA, Manuel · BERROCAL, Miguel · BOIX PONS, Esther ·
BOSCH AGUSTÍ, Dolors · BOSCH I CRUAÑAS, Lluís · BOSCH I LLEÓ, Jordi "BARRACA" ·
BRUNET I TERRATS, Margarita · BUENO, Carmen · BURÓN, Gaspar · CABANYES, Xicu ·
CAPÇADA · CAÑARDO GALVE, Yolanda · CARULLA I SERRA, Francesc ·
CASTRO, Carlos Alberto · CERDÁN, Antoni · CHARDON, Alain · COMADIRA, Narcís ·
CORTÉS, Rosa · CORTINA, Glòria · COSME ESTEVE, Roger · CUENCA ITURAT, Xavier ·
DE CÓRDOBA, Jaume · DE RIBOT, Pere · DEV · DE VILALLONGA, Jesús Carles ·
DÍAZ GRAN, Ricard · ESTADELLA, Anna · ESTEVE I BOSCH, Ignasi ·
FAIXÓ FUSELLAS, Jaume · FAJARDO, Pep · FELIU, M. Àngels · FELIU ·
FITA i MOLAT, Domènec · FONT RODÀ, Elena · GONZALO, Albert · GRANERO, Gil ·
GRAS, Milos · GRAU, Emma · GRAU-GARRIGA, Josep · HEREU, Francesc · HUERTA, Mercè ·
IBARRA, Àlícia · JULIÀ, Teresa · LLEÓ, Joan · MACK, Roger · MAÈLE · MARTÍ HENING, Enric ·
MARTÍ, David · MATEU, Assumpció · MARTÍ, Max · MAURI, Enric · MONCADA, Teresa ·
MUXART i DOMÈNEC, Jaume · NIEBLA · OLIVER, Joan · ORTEGA, Glòria · PALAHÍ, Manel ·
PASCUAL CORIS, Pompeio · PEREDA PIQUER, Javier · PFEIFFER, Henri ·
PONÇ i BONET, Joan · POU, Maria · PUIG, August · PUIGDEMONT, Dolors ·
PUIGVERT PASTELLS, Joaquim · ROCA, Maria Teresa · RODEJA, Àngela · RODRÍGUEZ, Jordi ·
ROMAGÒS I PLANAS, Pere "ISAAC D'AIGUAVIVA" · ROLDAN · ROSSELL, Benet ·
RUSCALLEDA, Xavier · SALES NOGUERA, Roser · SAN MARTÍN, José · SANMIGUEL, David ·
SEBASTIÀ, Mercè · SOLER, Jordi "Helios" · TÀPIES, Antoni · THARRATS I VIDAL, Joan Josep ·
VALLÈS, Montserrat · Romà · VICENS, Isidre · VIDAL MASSAGUER, Soledat · VILÀ, Lluís ·
VILA, Pau · VIÑAS I PALOMER, Àlícia · XARGAY, Ester · XIFRA, Ietu · YMBERNON, David ·
ZIMMERMANN, Bernd

expont

1984-2002

innovant